

wroclaw.pl

Skorzystało 14 tys. seniorów

Dzięki programowi wrocławscy seniorzy mogą komfortowo, bezpiecznie i za darmo pojechać do lekarza lub urzędu.

str. 3

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 31 (144), 16-22.08.2023

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 10-11

Literacka noc z gwiazdami

Mieszkańcy zgłosili, urzędnicy poprawili

Na prośbę pasażerów urzędnicy wprowadzili korektę w nowej siatce połączeń – zmieniono trasy autobusów 152 i 122, a także nazwy kilku przystanków.

str. 6

26.08 Dzień Psa! Jak dbać o pupila w mieście

Trzymanie na odpowiedniej smyczy, socjalizacja, dieta i sen – to warunki, aby nasz pies dobrze funkcjonował i umiał zachować się w mieście.

str. 9

День Незалежності України у Вроцлаві

Як відзначатимуть 32 річницю Дня Незалежності України? Вроцлав приєднується до святкування, на мешканців чекатиме безліч подій та розваг.

c. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

za nami już nawet nie półmetek wakacji, ale ich ostatnie tygodnie. Mam nadzieję, że dobrze wykorzystują Państwo czas odpoczynku, nie dając się odciągnąć od lata żadnymi politycznymi zagrywkami.

Owszem, przed nami wybory i znamy już ich termin, ale, póki co, dzielą nas od nich dwa miesiące. Niemniej data jest ważna. 15 października, w niedzielę – jak mówi sprawdzone hasło: Nie śpijmy, bo nas przegłosują!

U mnie data już wpisana w kalendarz i na pewno w dniu wyborów zamelduję się przy urnie, do czego i Państwa serdecznie zachęcam. I nakłaniam do rozważań. Czas kampanii wyborczej, jak z pewnością już Państwo widzą, będzie próbą gry na emo-

cjach. Tymczasem potrzebujemy faktów – niech one będą weryfikatorem naszych indywidualnych wyborów.

Ostatnie dni spędziłem, jak co roku, z przyjaciółmi na mazurskich jeziorach. I, jak co roku, był to dla mnie czas ładowania akumulatorów na bardzo intensywne powakacyjne miesiące. Szykujemy się do nich chyba wszyscy, choć najintensywniej najmłodsi. To z myślą o nich otwieramy wkrótce nowe placówki edukacyjne, ale o tym jeszcze opowiemy, a co ważniejsze – pokażemy.

Wracając z wakacji, nie zapomniemy o wrocławskich wydarzeniach. W tym numerze biuletynu zapoznają się Państwo z programem Wrocławskiej Nocy Literatury, opowiemy także o nowych liniach MPK i rozkładach jazdy

po konsultacjach z mieszkańcami. W kolejnym biuletynie będziemy informować o wszystkich zmianach w transporcie zbiorowym, a trochę się ich szykuje – z korzyścią, jak wierzę, dla użytkowników.

Wrocław intensywnie się zmienia. Mimo obciążenia nam przez rząd wpływów podatkowych, wciąż inwestujemy miejskie i europejskie pieniądze – w końcu przecież nasze wspólne – we wszystko to, co poprawia komfort życia w mieście. Wkrótce silniej do odczuujemy. A póki co życzę dobrej końcówki wakacji.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

						
CZW. 17.08	PT. 18.08	SOB. 19.08	ND. 20.08	PN. 21.08	WT. 22.08	ŚR. 23.08
29°C	30°C	32°C	30°C	29°C	30°C	30°C

KONCERTOWY SZAŁ WE WROCŁAWIU

W weekend 11–12 sierpnia, Męskie Granie, a 18–19 sierpnia, Letnie Brzmienia. Końcówka wakacji upływa we Wrocławiu koncertowo!

Tysiące fanów muzyki, energetyczna atmosfera i supergwiazdy na scenie – tak wyglądało w ubiegły weekend Męskie Granie 2023 na Polach Marsowych (na zdj.). Na scenie m.in. Natalia Przybysz, Vito Bambino, Nosowska, Król, IGO, Mery Spolski i oczywiście Męskie Granie Orkiestra 2023. A przed nami kolejna porcja wspaniałej muzyki, tym razem na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych Partynice – Letnie Brzmienia. Na dwudniowym festiwalu nowością jest projekt Babie Lato, nad którym opiekę artystyczną sprawuje Natalia Kukulska, która zaprosiła do współpracy Bovską, Margaret, Zalię i Mery Spolski. Usłyszymy także Zalewskiego i Mroza. Bilety wciąż w sprzedaży.

Seniorze, na chorobę i niepogodę weź taxi

Dzięki programowi TAXI75+ wrocławscy seniorzy mogą komfortowo, bezpiecznie i, co ważne, za darmo pojechać do lekarza lub urzędu. Po 5 latach działania widać, że to rozwiązanie jest potrzebne. W programie uczestniczy 14 tys. seniorów i wciąż dołączają nowi.

■ Mirka Kuczkowska

Uczestnik TAXI75+ ma prawo do dwóch darmowych przejazdów w miesiącu do urzędu lub lekarza. Senior może podróżować sam lub z osobą towarzyszącą. Program finansuje miasto, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego co roku wybiera w konkursie operatora, którym od kilku lat jest Żółty Parasol i to oni wybierają korporację taksówkarską. W tym roku seniorów wozi Link Taxi.

W dwoje lub samemu

Romuald Witek (90 lat) wielokrotnie jeździł z żoną, gdy miała problem z chodzeniem. – Już nie prowadzę samochodu, więc ten program jest dla nas ogromnym udogodnieniem – mówi. Większość seniorów jeździ jednak sama. Dorota Ostrowska zamawiała taksówkę dla mamy (84 lata), gdy nie mogła z nią jechać do lekarza. – Widziałam, jak po powrocie od lekarza kierowca pomagał mamie wyjść z samochodu. Widać było, że jest pod dobrą opieką – opowiada.

– Wypracowaliśmy dobre praktyki traktowania seniorów. To nic trudnego: uprzejmość, pomoc przy wsiadaniu do samochodu – mówi Arkadiusz Dudzic, współwłaściciel Link Taxi.

Jeśli masz powyżej 75 lat, wyrobź Żółtą Kartę Seniora i korzystaj z darmowej taxi

Jeśli senior potrzebuje większego wsparcia, należy o tym powiedzieć, zamawiając przejazd. Zresztą pracownicy Stowarzyszenia – Marta, ceniona za życzliwość, Urszula, ostoja cierpliwości, i Marcin, wirtuoz ratowania seniorów z opresji – o wszystko dopytują. – Nasz zespół tworzą osoby z niepełnosprawnościami i doskonale rozumieją potrzeby seniorów – podkreśla Joanna Warecka, prezeska Żółtego Parasola.

Jak zamawiać TAXI75+

Taksówkę można zamówić, dzwoniąc pod nr 794 123 124 (pon.–pt. w godz. 8–17), co najmniej 3 dni wcześniej. – Najtrudniej połączyć się z nami rano i tuż przed 17. Dlatego zachęcam do kontaktu między 10 a 15 – mówi Joanna Warecka. Ważne, aby senior miał stały dostęp do telefonu i odbierał połączenia, bo kierowca zawsze dzwoni, by upewnić się, że podjechał pod dobry adres. Podróż „tam” to jeden przejazd, podróż „z powro-

tem” – drugi. Wyjątkowo taksówkarz może poczekać 15 min, ale nie dłużej, i odwiedzić seniora w ramach jednego przejazdu.

Kto może skorzystać?

Z programu mogą skorzystać wrocławianie po 75. r.ż., którzy posiadają darmową Żółtą Kartę Seniora. Można ją wyrobić w dwóch lokalizacjach WCRS (WCS pl. Dominikański 6 i PTW pl. Solidarności 1/3/5) i siedzibie Żółtego Parasola (ul. B. Prusa 37/39). Więcej informacji pod nr. tel. 794 123 124.

19 sierpnia z książką w MPK bez biletu

Z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich oraz Światowego Dnia Walki z Analfabetyzmem w sobotę 19.08 z książką lub czytnikiem e-booków we Wrocławiu będzie można bezpłatnie jeździć komunikacją miejską oraz liniami 9XX. W tym dniu odbywać się będzie także Europejska Noc Literatury, o której więcej przeczytasz na s. 10–11.

Pomóż! Krew jest pilnie potrzebna

Wakacje to trudny okres dla centrów krwiodawstwa, dlatego RCKiK we Wrocławiu apeluje do mieszkańców o pomoc. Centrum czynne jest od pn. do pt. od 7 rano, w pn., śr. i czw. do 17.30, a we wt. i pt. do 12.30. W sb. działa w godz. 7.30–12. W sierpniu organizuje też akcje wyjazdowe: 18 (pt.) w HP Plaza (ul. Drobnera 11–13) w godz. 9–13, 22 (wt.) w Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych (ul. Obornicka 108) w godz. 8.30–12.30, 23 (śr.) w Business Garden (ul. Legnicka 48) w godz. 9–13, 30 (śr.) w UMWD (wyb. Słowackiego 12–14) w godz. 9–13.

W końcu kolejna Potańcówka 19.08!

Po tym, jak 5.08 deszcz popsuł plany tańcowania w rytmie hitów z lat 70., wrocławianie byli bardzo zawiedzeni. Dlatego spieszymy donieść, że już w najbliższą sobotę 19.08 będzie można zaszaleć w rytm wakacyjnych przebojów. Zabawa odbędzie się tradycyjnie pod gołym niebem na pl. Wolności. Będzie strefa odpoczynku i strefa gastro z food truckami. O właściwe nawodnienie uczestników zabawy zadba MPWiK Wrocław. Bar wodny jest miejscem, gdzie bezpłatnie można ugasić pragnienie i uzupełnić wodą smakową wielorazową butelkę. Organizatorem potańcówek na pl. Wolności jest Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego. Ostatnia zabawa odbędzie się 9.09.

Zgłoś najpiękniejszy budynek Wrocławia

W poprzedniej edycji (2021) nagrodzono dwa budynki: hotel The Bridge (za 2019) i budynek mieszkaniowy Pixel House (za 2020)

Ruszyła 22. edycja konkursu „Piękny Wrocław”. Do 6 września każdy wrocławianin może zgłosić najpiękniejszy według niego budynek. Warunek, musi być ukończony w 2021 lub 2022 roku.

■ Redakcja

Regulamin konkursu i kartę zgłoszenia obiektu można znaleźć na stronie wroc.city/PieknyWroclaw23. Kapituła będzie przyznawała nagrody w sześciu kategoriach:

- najlepszy budynek mieszkalny jednorodzinny
- najlepszy budynek mieszkalny wielorodzinny
- najlepszy budynek lub obiekt użyteczności publicznej
- najlepszy budynek produkcyjny

- najlepszy obiekt inżynieryjny lub przestrzeń publiczna
- najlepsza modernizacja obiektu historycznego.

Zgłoszenia są przyjmowane w Towarzystwie Miłośników Wrocławia (ul. Odrzańska 39/40) oraz Wydziale Architektury i Zabytków UMW (pl. Nowy Targ 1–8). Można je dostarczyć osobiście lub wysłać pocztą. Formularze można także wysłać mailem na: waz@um.wroc.pl. Ogłoszenie wyników nastąpi 1 grudnia na gali w Muzeum Architektury.

Smog nie znika latem. W upały szkodzi nam ozon

Nie tęsknijcie za upałami. Przy wysokich temperaturach i niskiej wilgotności w powietrzu wzrasta poziom ozonu. Letni smog potrafi być równie szkodliwy jak ten zimą. Co o nim wiemy? Świętosławę Żyniewicz, specjalistkę z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, pyta o to Maciej Wołodko.

Smog towarzyszy nam nie tylko zimą, kiedy palimy w piecach. Latem problem zanieczyszczonego powietrza nie znika. Dlaczego tak się dzieje?

Smog – rozumiany jako zła jakość powietrza, może występować o każdej porze roku. Różnice wynikają z przyczyn zanieczyszczenia powietrza oraz rodzajów substancji, których stężenia występują na wysokim poziomie.

Zimą podstawową przyczyną zanieczyszczenia powietrza jest tzw. niska emisja, czyli emisja zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza kominami o niewielkiej wysokości (umownie do 40 m). To właśnie te emisje są odpowiedzialne za wysokie stężenia rakotwórczego benzo(a)pirenu oraz pyłu (w tym pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, dla których określone są poziomy dopuszczalne).

Latem powietrze zanieczyszcza transport drogowy, który jest odpowiedzialny m.in. za wysoki poziom dwutlenku azotu w powietrzu. Problemem, szczególnie w okresach suszy, może być także zwiększone zapylenie wywołane wtórnym unoszeniem pyłu z różnego rodzaju powierzchni. Może też wystąpić zjawisko tzw. smogu letniego. Wtedy o złym stanie powietrza decyduje ozon oraz inne substancje wtórne. Tworzeniu ozonu sprzyjają: silne usłonecznienie, wysoka temperatura i niska wilgotność powietrza, dlatego w okresie letnim stężenia ozonu są zwykle wysokie, a w okresie zimowym – niskie.

Co wiemy o tzw. smogu letnim? Czy jest on szkodliwy dla zdrowia?

Smog ten bywa nazywany także smogiem typu Los Angeles ponieważ właśnie to miasto, jako pierwsze, miało problem z ozonem fotochemicznym na dużą skalę. To, czy ozon jest dla nas szkodliwy czy nie, zależy przede wszystkim od miejsca, w którym się znajduje. Cząsteczki ozonu występujące głównie w stratosferze (czyli od 10 do 50 km nad powierzchnią Ziemi) w postaci tzw. warstwy ozonowej chronią Ziemię przed

działaniem promieniowania ultrafioletowego emitowanego przez słońce. Natomiast ozon powstający przy powierzchni Ziemi (zwany ozonem troposferycznym lub przyziemnym), którego prekursorami w większości są produkowane przez człowieka zanieczyszczenia, stanowi zagrożenie dla naszego zdrowia oraz powoduje uszkodzenia roślin.

W słoneczne, gorące dni najwyższe stężenia ozonu występują najczęściej w godzinach 10-14, w tym samym czasie przy bezchmurnym niebie ma miejsce również największe promieniowanie UV. Podwyższone stężenie ozonu w powietrzu może prowadzić do reakcji zapalnych oczu czy chorób dróg oddechowych, w tym nasilenia objawów astmy oraz zmniejszenia wydolności płuc. Organizm człowieka broni

się przed przedostającym się do płuc ozonem i zmniejsza ilość wdychanego tlenu, co w konsekwencji może powodować nasilenie chorób układu krążenia. Ozon może powodować senność, bóle głowy i znużenie oraz spadek ciśnienia tętniczego krwi. Ponadto podwyższone stężenia ozonu niszczą roślinność oraz przyspieszają korozję materiałów.

Jak badane jest powietrze we Wrocławiu? Skąd czerpać informacje o jego zanieczyszczeniu?

Pomiary ozonu troposferycznego wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W Polsce funkcjonuje ok. 100 stanowisk pomiarowych zlokalizowanych na terenie całego kraju, z czego we Wrocławiu ozon mierzony jest w 2 stacjach: przy Wybrzeżu J. Conrada-Korzeniowskiego (tzw.

stacja „tła miejskiego”) i przy ul. Bartniczej (podmiejska stacja ozonowa).

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska udostępnia wyniki pomiarów stężeń ozonu przyziemnego na portalu Jakość Powietrza: www.powietrze.gios.gov.pl oraz aplikację mobilną Jakość powietrza w Polsce. Dane są aktualizowane co godzinę i są dostępne wraz z informacją o potencjalnym wpływie stężeń ozonu w powietrzu na zdrowie. Zarówno na portalu, jak i w aplikacji mobilnej od 1 kwietnia do 30 września każdego roku dostępne są aktualne trzydniowe prognozy zanieczyszczenia powietrza ozonem troposferycznym dla całej Polski oraz poszczególnych województw.

Mówi się, że zanieczyszczone powietrze jest zagrożeniem

dla osób aktywnych fizycznie, uprawiających sport. Bo więcej go wdychają. Czy to prawda?

Zanieczyszczone powietrze jest zagrożeniem dla wszystkich osób. Najbardziej narażone na toksyczne działanie zanieczyszczonego powietrza są dzieci, osoby starsze oraz chorzy na astmę i inne dolegliwości układu oddechowego. Oczywiście, może zaszkodzić również młodym i zdrowym uprawiającym aktywność fizyczną, m.in. ze względu na większą wymianę powietrza w trakcie wysiłku fizycznego, a tym samym wdychanie większej ilości zanieczyszczeń.

Czy jest coś, co możemy zrobić? Jak zadbać o zdrowie podczas letnich upałów?

Niestety, trudno jest uchronić się przed nadmiernymi stężeniami zanieczyszczeń powietrza w lecie – szczególnie w miastach, gdzie jest znaczny ruch samochodowy. W przypadku ozonu, w upalne, bezwietrzne dni w godzinach najwyższych stężeń najlepiej unikać spacerów na świeżym powietrzu oraz ograniczać wysiłek fizyczny.

A jakiego rodzaju kroki mogą podejmować samorządy, żeby ograniczać zanieczyszczenie powietrza?

Zarządy województw mają obowiązek opracowania i aktualizacji tzw. programów ochrony powietrza. Dokumenty te, oprócz szczegółowej analizy problemu zanieczyszczenia powietrza na danym obszarze, określają szereg działań, których celem jest poprawa jakości powietrza. Działania te dotyczą: ograniczenia niskiej emisji (np. likwidacja nieefektywnych pieców węglowych), ograniczenia emisji zanieczyszczeń z transportu (np. modernizacja transportu publicznego, modernizacja dróg, budowa systemu „parkuj i jedź”), ograniczenia emisji przemysłowej oraz szeroko rozumianej edukacji.

➤ **Informację o jakości powietrza oraz miejskich kampaniach dotyczących jego ochrony znajdziesz na www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw**

Bądź aktywny! Sportowe atrakcje z Nasz Wrocław

Lubisz sportowe emocje nie tylko przed telewizorem? Wrocław ma wiele do zaoferowania! Partnerzy miejskiego programu Nasz Wrocław kuszą nie tylko zniżkami, ale także darmowymi wejściami z osobą towarzyszącą.

Paulina Czarnota

Warto dołączyć do programu, bo dzięki temu można zwiedzać miasto za darmo albo korzystać z atrakcji ze zniżką. Jak to zrobić? Wystarczy zarejestrować się na stronie www.wroclaw.pl/nasz-wroclaw lub w aplikacji mobilnej Nasz Wrocław. Na stronie znajdują się również niezbędne informacje, jak aktywować Status Podatnika i Status MAX, dzięki któremu zyskasz jeszcze więcej.

Sport z Nasz Wrocław

Jesteś fanem WKS Śląsk Wrocław albo drużyny siatkarskiej Gwardii Wrocław? Nie tylko kibicujesz, ale i uprawiasz sport, np. tańczysz czy pływasz? Koniecznie zapisz się do programu, bo dzięki temu możesz przeżyć sporo sportowych emocji, a do tego zupełnie za darmo lub ze zniżką. Podpowiadamy, które instytucje dołączyły do Nasz Wrocław.

Lista partnerów:

■ **Park Trampolin JumpWorld Wrocław**, ul. Otmuchowska 15 – darmowe wejście dla osoby dorosłej wraz z osobą towa-

warzyszącą raz na 365 dni – dla posiadacza Statusu MAX

■ **Aquapark Wrocław** – darmowe wejście raz na 365 dni do wykorzystania w jednym z obiektów przy ul. Bo-rowskiej 99 lub ul. Polnej 10. Bezpłatne dwugodzinne wejście do strefy rekreacji dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą

■ **Szkoła tańca No Limits**, ul. Tęczowa 25 – 20 proc. zniżki na zakup karnetu na regularne zajęcia tańca, Pole Dance, Aerial Hoop

■ **Strzelnica LOK**, ul. Świdnicka 28 – 20 proc. zniżki dla posiadacza Statusu MAX, kontakt: wroclok@gmail.com

■ **Wrocławskie Centrum Treningowe Spartan** – godzinne wejście dla osoby dorosłej na Pływalnię Orbita przy ul. Wejherowskiej albo jednorazowe wejście na siłownię SPARTAN dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą (możesz bezpłatnie skorzystać z 1 z dwóch dostępnych atrakcji)

■ **Tarczyński Arena** – darmowe zwiedzanie stadionu dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą lub wejście na

Jednym z partnerów miejskiego programu Nasz Wrocław jest szkoła tańca No Limits przy ul. Tęczowej

lodowisko tylko dla posiadacza Statusu MAX (możesz bezpłatnie skorzystać z 1 z dwóch dostępnych atrakcji)

■ **WKS Śląsk Wrocław** – darmowe wejście na mecz piłkarski raz na 365 dni dla osoby dorosłej (sektor rodzinny) wraz z osobą towarzyszącą dla posiadacza Statusu MAX

■ **Gwardia Wrocław** – bilet wstępu na mecz dla osoby dorosłej wraz z osobą

towarzyszącą dla posiadacza Statusu MAX. Swoje zmagania gwardziści toczą w Hali Orbita

■ **Panthers Wrocław**, Jana Paderewskiego 35 – bilet wstępu na mecz futbolu amerykańskiego dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą dla posiadacza Statusu MAX

■ **1 Klub Sportowy Ślęza Wrocław** – bilet wstępu na mecz koszykówki dla osoby doro-

ślej wraz z osobą towarzyszącą dla posiadacza Statusu MAX

■ **Volley Wrocław**, al. Armii Krajowej 6a – bilet wstępu na mecz siatkówki dla osoby dorosłej wraz z osobą towarzyszącą ze Statusem MAX

■ **Joga w Leśnicy**, ul. Miodowa 31A – 15 proc. zniżki na kursy jogi dla początkujących, kontakt: nektar@jogawle-snicy.pl.

To już ostatni nabór w tym roku do Mikrograntów

Czas zaplanować jesienne, integrujące działania na wrocławskich osiedlach. Od 1 do 15 września będzie można zgłaszać się do trzeciego naboru do Mikrograntów. Jak się do tego zabrać? Przed nami szereg spotkań informacyjnych, warsztatów i szkoleń, przygotowujących do złożenia wniosku.

Redakcja

Między 1 a 15 września można zgłaszać pomysły, wybierając jedną z trzech ścieżek: dla osób fizycznych i grup nieformalnych, dla organizacji pozarządowych oraz dla grup młodzieżowych. Wybrane projekty otrzymają wsparcie finansowe (od 1 do 10 tys. zł brutto) oraz pomoc w kwestiach administracyjnych, organizacyjnych, promocyjnych i logistycznych. Przed zgłoszeniem projektu warto wziąć udział w spotkaniach, które rozwieją wszelkie wątpliwości dotyczące zasad programu i instrukcji składania wniosku. Przed nami szkolenia i warsztaty dla każdej ze ścieżek.

Spotkania informacyjne:

22.08, g. 17.30 – Mikrogranty dla osób fizycznych i grup nieformalnych, ul. Świdnicka 8b (+ transmisja online)

23.08, g. 17.30 – Mikrogranty młodzieżowe, PPM ZAJEZDZIA – Młodzieżowe Centrum Inicjatyw Społecznych „MOJE MIEJSCE”, ul. Legnicka 65

24.08, g. 17.30 – Mikrogranty NGO, Centrum Sektor 3, ul. Legnicka 65

29.08, g. 17.30 – Mikrogranty dla osób fizycznych i grup nieformalnych tłumaczone na j. ukraiński,

Miejsce Otwarte. Centrum Integracji Międzykulturowej Wrocław, ul. Braniborska 40

Warsztaty i szkolenia:

30.08 i 31.08, g. 17 – „Szkolenie z tworzenia projektów w programie Mikrogranty NGO”, Sektor 3, ul. Legnicka 65, zapisy na stronie: www.fundacja-umbrella.org.pl

5.09, g. 17.30 – Webinar pisanie projektów w Mikrograntach dla osób fizycznych i grup nieformalnych online, zapisy: mikrogranty@instytutkultury.pl

➤ Więcej na www.wroclaw.pl/mikrogranty

Wrocławianie mogą kierować swoje propozycje wydarzeń od 1.09

Linia 310 dowiezie dzieci do szkoły

Od 4.09 br. we Wrocławiu rusza linia 310. To nowość w siatce połączeń wprowadzona głównie z myślą o dojeżdżających do szkoły i przedszkola przy ul. Asfaltowej. Autobusy pojadą od skrzyżowania ulic Buforowej, Sarniej i Vivaldiego przez ulicę: Buforową, Lutosławskiego, przebudowaną Asfaltową, Pawią i Parafialną do ronda Bednarza. Na trasie będą następujące przystanki:

- Vivaldiego – przy Buforowej, w pobliżu skrzyżowania z Vivaldiego i Sarnią;
- Kajdasza – przy Buforowej, przy skrzyżowaniu z Kajdaszą;
- Jagodzińska – przy Buforowej, przy skrzyżowaniu z Jagodzińską;
- Malinowskiego – przy skrzyżowaniu Buforowej i Lutosławskiego;
- Lutosławskiego – przy Lutosławskiego, przed nowym rondem;
- Asfaltowa (szkoła) – obok placówki przy ul. Asfaltowej;
- Klasztorna – przy skrzyżowaniu Pawiej, Parafialnej i Klasztornej;
- Parafialna – przy Parafialnej, pomiędzy rondem Bednarza a ulicą Szarych Szeregów.

Autobusy 310 będą kursowały w dni szkolne (bez weekendów) w godz. 6–8.30 z częstotliwością co 15 min, od 8.30 do 12.30 co 30 min, od 12.30 do 17 co 15 min, od 17 do 18 co 30 min.

Kolejny odcinek autostrady A18

Jest pozwolenie na użytkowanie drugiego odcinka autostrady A18. Ciągnie się on na długości 11 km, zaczyna tuż za węzłem Olszyna, a kończy około 2 km za węzłem Żary Zachód. Prace budowlane trwają jeszcze na dwóch odcinkach: Iłowa – granica województw lubuskiego i dolnośląskiego (odcinek o długości 16,2 km), granica województw lubuskiego i dolnośląskiego – Górnice (odcinek o długości 21,5 km). Wszystkie odcinki mają zostać ukończone jeszcze w tym roku.

Mieszkańcy zgłosili, urzędnicy poprawili

We wrześniu mocno zmieni się sieć połączeń autobusowych i tramwajowych MPK. Na prośbę pasażerów urzędnicy skorygowali trasy autobusów 152 i 122, a także nazwy kilku przystanków.

■ Błażej Organisty

Głównym powodem zmian sieci połączeń są dwie nowe trasy: tramwajowa przez Popowice (otwarta) i autobusowo-tramwajowa na Nowy Dwór, czyli TAT (od 3 września). W pierwszej połowie września w mieście inaczej pojadą niektóre tramwaje i autobusy. Informacje pojawiają się na przystankach, w serwisie www.wroclaw.pl oraz specjalnym biuletynie 23 sierpnia.

W lipcu urzędnicy spotykali się i rozmawiali telefonicznie podczas dyżurów z przedstawicielami rad osiedli oraz wrocławianami. – Przede wszystkim sugestie i prośby dotyczyły autobusów. Większość osób zrozumiała potrzebę zmian. Cieszymy się z tego, że pasażerowie z aprobatą przyjęli nową numerację linii tramwajowych – opowiada Monika Kozłowska-Święconeć, dyrektorka Biura Zrównoważonej Mobilności.

Wrocławianie poprosili, aby przystanki w rejonie TAT na Nowym Dworze miały **inne nazwy**, niż zaproponowali urzędnicy. I tak:

- Wrocławski Park Przemysłowy pozostanie przy obecnej nazwie (nie zmieni jej na Robotnicza);
- istniejący przystanek Nowy Dwór zmieni nazwę na Strzegomska (krzyżówka), a nie na Gubińska;
- Rogowska – na Rogowska (P+R), a nie na Strzegomska (P+R);
- ROD Tysiąclecia – na Rogowska (ogrody działkowe), a nie Komorowska;

Linia 107 do czasu zakończenia budowy al. 11 Listopada będzie jeździła do przystanku Jerzmanowo (cmentarz)

- Nowy Dwór (pętla) – na Wrocław Nowy Dwór (P+R);
- Nowy Dwór (Rogowska) na Rogowska (ośrodek sportu).

Dodatkowo przy ul. Rogowskiej zaczną działać **nowe przystanki**. Ich nazwy to: Budziszyska, Zemska (jak obecnie) i Park Tysiąclecia. Dotychczasowy przystanek Park Tysiąclecia, znajdujący się przy ul. Granicznej, na wysokości marketu budowlanego, zmieni nazwę na Płaska. Nowe nazwy przystanki dostaną 3 września. Istotniejsze jednak są zmiany tras autobusów.

Autobusy **linii 152** pierwotnie miały kursować od Blacharskiej do Pilzyc. Ostatecznie linia będzie wydłużona. Autobusy pojadą przez ul. Lotniczą,

al. Śląska, rondo Modzelewskiego, ul. Królewicką i rondo Bartoszewskiego do pętli Tarczyński Arena (Królewicka). Będą kursowały co 30 minut, z możliwością realizacji dodatkowych przejazdów w przypadku zaobserwowania takiej potrzeby.

Linia 122 będzie przedłużona od pętli Kuźniki. Autobusy pojadą dalej ulicami: Hermanowską, Chociebuską, Gubińską, Strzegomską i Mińską. Przystankiem końcowym będzie Muchobór Wielki (Roślinna). O to prosili wrocławianie z Nowego Dworu, Muchoboru Wielkiego i Kuźnik.

Do czasu otwarcia al. 11 listopada **autobusy linii 148** będą jeździły dotychczasową trasą wzdłuż ulicy Żernickiej. Od 3 września pojadą

nowym odcinkiem TAT. A po oddaniu al. 11 Listopada od stacji kolejowej Wrocław Żerniki pojadą ul. Jerzmanowską i al. 11 Listopada do ul. Halickiej, a dalej po dotychczasowej trasie.

Linia 107 także ściśle uzależniona jest od terminu oddania do użytku al. 11 Listopada. Do czasu zakończenia jej budowy autobusy 107 będą dojeżdżały do przystanku Jerzmanowo (cmentarz), a nie do pętli Pracze Odrzańskie. Gdy aleja zostanie otwarta, 107 dojadą do pętli po trasie: ul. Jerzmanowska – 11 Listopada – ul. Fieldorfa (koło szpitala) – rondo Bezruczki – ul. Wojanowska – ul. Starogajowa – Stabłowicka – pętla Pracze Odrzańskie.

Nowa jakość na liniach aglomeracyjnych

Nowoczesne autobusy i możliwość zakupu biletu w pojeździe – takie nowinki czekają na podróżujących autobusami linii 9xx łączących Wrocław z Czernicą, Długołęką i Wisznią Małą. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, już pod koniec przyszłego roku.

■ Redakcja

Właśnie ruszył przetarg na „świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław na terenie Wrocławia oraz Gmin Wisznia Mała, Długołęka i Czernica”. Obejmuje dwa zadania: na 17 linii podmiejskich 9xx łączących Wrocław

z Wisznią Małą, Długołęką i Czernicą (w tym 5 całkowicie nowych tras) oraz 9 linii miejskich dziś obsługiwanych przez MPK Wrocław oraz podwykonawcę.

Po jego rozstrzygnięciu aż 32 proc. floty obsługującej linie łączące te gminy stanowić mają pojazdy niskoemisyjne. Przewoźnicy wylo-

nieni w postępowaniu przeznaczą do ich obsługi łącznie 92 fabrycznie nowe autobusy. Oferty można składać do 5.09 br. do godz. 10.

Wszystkie pojazdy będą klimatyzowane i niskopodłogowe, będzie można naładować w nich komórkę. Będą także posiadały udogodnienia dla pasażerów z niepełnosprawno-

ściami. – Od momentu rozpoczęcia świadczenia usług przez wybranych w przetargu operatorów, na liniach objętych tym postępowaniem, wprowadzamy system Urban-card. To ważny krok w integracji transportu zbiorowego w aglomeracji – wyjaśnia Paulina Tyńiec-Piszcz, dyrektor Wydziału Transportu UMW.

Lotnisko będzie większe – rusza jego przebudowa

Wielej miejsca ma być na pasach startowych i tych przeznaczonych do lądowania, co pozwoli przyjąć nawet największe samoloty. Rozbudowa powiększy też halę odbioru bagażu i liczbę gate'ów, czyli bramek prowadzących do konkretnych samolotów. Pierwsze prace rozpoczną się na przełomie 2023 i 2024 roku.

Magdalena Pasiewicz

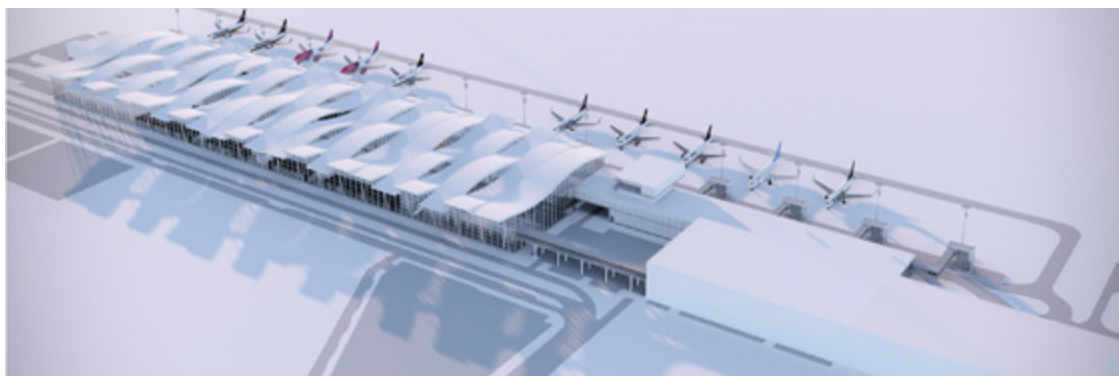
Rozbudowa Portu Lotniczego Wrocław to projekt długoterminowy i etapami realizowany będzie przez wiele lat. Szacowany koszt inwestycji to 350 mln zł, z czego 175 mln pochodzić będzie z funduszy unijnych. Nowa infrastruktura przygotowana będzie dla samolotów pasażerskich i wojskowych.

Większa przepustowość

– Inwestycja dotyczy przede wszystkim tego, żeby trasy dla samolotów, czy miejsca postojowe, mogły równolegle realizować różne zadania: do obsługi ruchu pasażerskiego, jak i do obsługi ruchu cargo lub ruchu związanego z obecnością wojsk amerykańskich na terenie Dolnego Śląska – tłumaczy Karol Przywara, wiceprezes Portu Lotniczego Wrocław.

Rozbudowa zajmie ponad 10 lat.

– Proces inwestycyjny już się rozpoczął, ale pierwsze prace zaczną się na początku przyszłego roku. Staramy się tak to wszystko zorganizować, żeby to miało minimalny wpływ na ograniczenie czy zmianę sposobu funkcjonowania lotniska, jesteśmy przygotowani na to, żeby operacji nie zawieszać – podkreśla Przywara.

Wizualizacja koncepcji przebudowy Portu Lotniczego Wrocław, która prowadzona będzie etapami

Rozbudowa i modernizacja wpłynie m.in. na skrócenie czasu wykonywania operacji lotniczych – czasu kołowania między drogą startową a płytą postojową. Zwiększy się też liczba miejsc postojowych dla samolotów pasażerskich oraz liczba gate'ów obsługujących przyloty i odloty. Rozpoczęcie tych prac planowane jest na 2026 rok.

Co się zmieni?

W pierwszym etapie, na potrzeby pasażerskie, przewiduje się modularną rozbudowę terminalu, co umożliwi obsługę ok. 8 mln pasażerów korzystających z odlotów i przylotów. Rozpoczęcie tego etapu planowane jest na 2026 r. – Etap ten polegać będzie na syme-

trycznej rozbudowie kubatury terminalu od strony zachodniej oraz wschodniej o dodatkowe 75 metrów (5 modułów po 15 metrów). Rozwiązanie to umożliwi budowę dodatkowych 3 mostów wraz z rampami od strony płyty lotniska – wyjaśnia Przemysław Marcinkowski, dyrektor ds. infrastruktury Portu Lotniczego Wrocław.

Na parterze budynku zwiększona zostanie strefa kontroli bezpieczeństwa oraz liczba stanowisk Check-in. Przesunięte będą schody prowadzące do hali odlotów, co ułatwi dostęp do nowej strefy komercyjnej Walk-Through (strefa przejściowa) na pierwszym piętrze. Więcej miejsca będzie w hali odbioru bagażu oraz połączonej z nią strefie kontroli paszportowej Non-Schengen. W okolicy wyjścia z hali odbioru bagażu planowany jest też bar dla osób oczekujących. Na pierwszym piętrze pojawi się więcej gate'ów. 10 gate'ów (bram odlotu) przypisanych zostanie na stałe do strefy Schengen, a 4 do strefy Non-Schengen. Natomiast 6 gate'ów przewiduje się jako elastyczne Schengen/Non-Schengen. Port Lotniczy Wrocław ma obecnie 12 gate'ów.

W miejscu kontroli bezpieczeństwa powstanie strefa komercyjna z placem wyposażonym w tablice informacyjne poprawiające orientację w przestrzeni hali odlotów. Przewidziano też strefy gastronomiczne, które zlokalizowane zostaną na krańcach terminalu. Zaś na drugim piętrze zaplanowano powierzchnie biurowe, które mogą być rezerwą na dalszą rozbudowę.

➤ **Szczegóły na wroc.city/PrzebudowaLotniska**

Mosty Chrobrego udźwignęły tiry i przeszły próbę

8 ciężarówek, 32 tony każda, wjechało na nowe mosty Chrobrego. Technicy mierzyli i analizowali, jak obiekty zachowują się pod siłą ciężkości. Przeprawy udźwignęły 256 ton.

Błażej Organisty

8 sierpnia 2023 roku rano na mosty wjechało 256 ton. Tyle waży razem 8 ciężarówek, które uczestniczyły w próbach wykonywanych dwiema metodami. W statycznej samochody ustawiają się na mostach w różnych układach. W dynamicznej poruszają się po przeprawach. Celem jest zbadanie, jak konstrukcje zachowują się (odkształcają itp.), gdy działają na nie siły ciężkości.

– Podczas prób obciążeniowych specjaliści mierzą i analizują różne wskaźniki. Efektem będzie dokumentacja niezbędna do uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektów – wyjaśnia Krzysztof Świercz,

z Wrocławskich Inwestycji, które nadzorują budowę.

W tym roku analogiczny egzamin zaliczyły mosty: Pomorskie, Dmowskiego, Olimpijski i Wilczy Kąt. Chrobrego zdawały test na kilka tygodni przed otwarciem. Dokładna data nie jest znana, ale najprawdopodobniej stanie się to we wrześniu. – Gdy nowe przeprawy dostaną pozwolenie na użytkowanie, przełożymy na nie ruch ze starych mostów, które są obok – zapowiada Świercz.

Z nowych mostów, które łączą Swojczyce z Sepolnem, skorzystają najpierw kierowcy, pasażerowie autobusów, rowerzyści i piesi. Później będą przeprawiać się nimi

tramwaje. Na obiekcie jest bowiem torowisko (330 m), ale projektowanie całej trasy tramwajowej na Swojczyce jeszcze się nie zakończyło. Mosty buduje firma Trakcja, która ma jeszcze trochę czasu na zakończenie wszystkich prac i przygotowanie obiektów do odbiorów technicznych. Koszt inwestycji to ok. 83 mln zł.

Zadanie nie skończy się jednak w momencie przełożenia ruchu ze starych obiektów na nowe. Częścią całej inwestycji jest przebudowa okolicznych dróg dojazdowych. Gdy mosty będą przejezdne, wykonawcy zajmą się pracami przy skrzyżowaniu ulic Mickiewicza i Monte Cassino, czego nie mogą robić, gdy pojadą jeżdżą starymi przeprawami.

Nowe mosty Chrobrego przeszły pozytywnie testy obciążeniowe

Jak być eko na wakacjach – pięć dobrych praktyk

Przeciętny Polak produkuje w swoim gospodarstwie domowym 358 kg różnego typu odpadów w ciągu roku. Nie ma osobnych badań pokazujących, ile śmieci generuje ten sam Polak, będąc na wakacjach poza domem. Ale urlop nie zwalnia nas z obowiązku dbania o planetę. Oto kilka rad, jak robić to na wakacjach.

Michał Sałkowski

Na urlop czekamy cały rok, a gdy nadejdzie, chcemy wypoczywać komfortowo. Stawiamy na kurorty czy hotele. A to jeden z tych przemysłów branży turystycznej, który najmocniej oddziałuje na środowisko. Hotele wytwarzają średnio 1 kg odpadów na 1 gościa przez dobę hotelową. Zaś zużycie wody w ciągu takiej doby w pięciogwiazdkowym hotelu to jakieś 170–400 l na gościa. Co więcej, rocznie w przeliczeniu na 1 hotel powstaje od 160 do 200 kg CO₂. Może więc warto postawić na namiot? Oto kilka eko-rad na wakacje:

#01 Wiesz, że gdy gwałtownie ruszasz i hamujesz, to, zdaniem ekspertów od techniki jazdy, możesz zwiększyć spalanie w swoim samochodzie nawet o 25–40 proc. Dlatego stosuj ecodriving. Pod tym hasłem kryje się po prostu oszczędny styl jazdy samochodem. To płynne, z dostosowaniem tempa do warunków jazdy, hamowanie silnikiem i spokojna zmiana biegów, o wcześniejszym sprawdzeniu ciśnienia w oponach przed dłuższą trasą, też nie zapomnij.

1. Stosuj ecodriving

2. Miej własne sztucce

3. Zabierz swoje śmieci

4. Myj się z głową

5. Postaw na własne nogi

#02 W trasie stosuj naczynia i sztucce wielorazowego użytku. Warto mieć także ze sobą swoją butelkę z filtrem, aby uzupełniać zapasy wody, oraz termos czy kubek

termiczny na ciepłe napoje na wynos. Jeżeli to możliwe, spożywaj kranówkę, jest znacznie tańsza – jej litr to około 1 grosz, a nie 2,5–5 zł, jak w przypadku wody butelkowanej.

#03 Śmieci wyprodukowane podczas trasy, grilla bądź relaksu na plaży zabierz ze sobą. Potem posegreguj i wyrzuć. Nie zostawiaj po sobie odpadów przy drodze czy w lesie,

zakładając, że nikt nie zauważy. Natura zauważy.

#04 Zabierz własne kosmetyki, nie używaj hotelowych jednorazówek. Najlepiej wybierz te bez parabenów, SLS, SLES czy pochodnych ropy naftowej, bo one nie są obojętne dla środowiska. Część z nich nawet nie rozpuszcza się w wodzie. Ich resztki wylane do morza i oceanu niszczą tamtejszy podwodny ekosystem. Zwróć też uwagę na hotelowe ręczniki – jeżeli nie chcesz, aby były zmieniane codziennie, nie zostawiaj ich na podłodze.

#05 Będąc już w docelowym miejscu wypoczynku, ogranicz używanie samochodu. Ekonomicznie rzecz ujmując, na krótszych dystansach zużycie paliwa jest większe niż na dłuższych. Postaw na własne nogi, spaceruj. A jeżeli zdecydujesz się na rower, nie obciążaj auta wioząc własny. Wypożycz dwa kółka na miejscu. Duża część ośrodków wypoczynkowych daje taką opcję. I uwaga: zbędne sprzęty upchane w walizkach też obciążają auto. Zabieraj tylko te niezbędne. Im cięższe auto, tym większe zużycie paliwa!

Gdzie należy wyrzucić zużyty olej spożywczy?

Odpowiadamy na pytanie naszej czytelniczki: gdzie wyrzucić zużyty olej spożywczy?

Odpowiedź nie jest jednoznaczna, ponieważ nieco inne zasady dotyczą wyrzucania opakowań po olejach spożywczych, a inne pozbywania się samego zużytego oleju.

Jeśli chodzi o opakowania z tworzyw sztucznych, to po ich opróżnieniu należy wyrzucić je do żółtego pojemnika przeznaczonego na odpady z tworzyw sztucznych, metali i opakowań wielomateriałowych. Z kolei butelki szklane

czy słoiki po przetworach w oleju wyrzucamy bez zawartości do zielonych pojemników na szkło. Opakowań (plastikowych czy szklanych) przed wyrzuceniem nie trzeba myć!

Jeśli chcemy wyrzucić opakowane przetwory w oleju, powinniśmy najpierw opróżnić słoik z zawartości, wrzucamy do brązowego pojemnika na bioodpady, a słoik umieścić w zielonym pojemniku na szkło.

Lekko zatłuszczoną patelnię możemy po prostu umyć. Inaczej postępujemy pozbywając się większej ilości oleju spożywczego. Pełną butelkę z przeterminowanym olejem lub olej pozostały po głębokim smażeniu zlaną do słoika przekazujemy do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).

Pamiętajmy, że wylewanie olejów spożywczych do kanalizacji nie jest prawidłowym postępowaniem – może doprowadzić do odkładania się tłuszczu w rurach i urządzeniach kanalizacyjnych, a w efekcie do zablokowania i uszkodzenia instalacji. Ponadto oleje spożywcze mogą być poddawane recyklingowi, dlatego warto zadbać o ich selektywną zbiórkę. Stanowią one cenny surowiec wykorzystywany m.in. do produkcji biopaliw.

Masz pytanie do naszego eksperta w sprawie właściwej segregacji śmieci?

Napisz do nas: biuletyn@araw.pl

Dr Weronika Urbańska, Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Wr

Pies w wielkim mieście: smycz jest obowiązkowa

– Pies w miejscu publicznym powinien być na smyczy, pod kontrolą właściciela. Gdyby wszyscy tego przestrzegali, wielu niebezpiecznych sytuacji udałoby się uniknąć. Szanujmy siebie i innych podczas spaceru – mówi Krzysztof Podemski, psi trener, który wspólnie z narzeczoną Klaudią prowadzi we Wrocławiu firmę szkoleniową Doglar.

Mariola Szczyrba

Krzysztof i Klaudia swoją przygodę ze szkoleniem psów zaczęli cztery lata temu. Można powiedzieć, że wszystkie błędy przećwiczyli na własnej skórze. Kupili w ciemno w internecie szczeniaka owczarka niemieckiego. Dolar, bo o nim mowa, okazał się psem z wieloma problemami – bardzo lęklwym, chorowitym, z agresją wobec zwierząt. – Nie wiedzieliśmy wtedy, że są lepsze i gorsze hodowle, w tym takie, które w ogóle nie powinny istnieć. Warto podkreślić, że to nigdy nie jest wina psa, tylko osób, które w niewłaściwy sposób hodują zwierzęta – mówi Krzysztof Podemski, trener.

Zacząli szukać pomocy. Poszli z Dolarą na jedno szkolenie, potem kolejne. Nikt nie był w stanie odpowiedzieć im na pytanie, dlaczego ten pies zachowuje się w ten sposób. Że uparczywie ciągnie na smyczy na spacerze, że szczeka na inne psy, gryzie po rękach. Byli zagubieni.

Dolar twarzą Doglar

Dolar przeszedł wszystkie możliwe treningi, zaczął się zmieniać, a Krzysztof i Klaudia zainteresowali się szkoleniami psów i zaczęli rozwijać pasję, która z czasem stała się pracą. Tak powstała firma szkoleniowa Doglar, a Dolar jest jej psią „twarzą”, obok Dantego, owczarka belgijskiego po przejściach. – Każdy pies jest inny, ma inny temperament i wymaga innego podejścia. Warto jednak pamiętać, że szkolenie psa jest też pracą z człowiekiem, a może nawet przede wszystkim z człowiekiem – wyjaśnia Krzysztof Podemski.

Według psich trenerów to najczęściej popełniane błędy

1 Brak kontroli nad psem

Pies powinien być wyprowadzany na spacer pod opieką odpowiedzialnych dorosłych. Można go spuścić ze smyczy w odosobnionym miejscu, pod warunkiem że nie jest agresywny i mamy absolutną pewność, że odpowiednio zareaguje na nasze przywołanie. Inna ważna rzecz to pilnowanie, by nie jadł niczego przypadkowego na spacerze. To się może skończyć tragicznie. Psa można nauczyć, by nie ruszał

Trenerzy psów – Klaudia Kaczmarek i Krzysztof Podemski ze swoimi psami: Dolar (z lewej – owczarek niemiecki) i Dantem (owczarek belgijski)

przypadkowego jedzenia. Nie powinno się też zostawiać go przed sklepem czy innym miejscem publicznym. Właściciel nie ma wtedy nad nim kontroli.

2 Brak socjalizacji

To jeden z najczęstszych błędów popełnianych przez właścicieli. Nie uczą psa odpowiednich zachowań, nie przystosowują do pewnych sytuacji, które mogą mieć miejsce na spacerze czy w mieście. Tu potrzebny jest trening. To proces, który może trwać od kilku tygodni do nawet kilku lat. Żeby pies nie reagował agresywnie, żeby umiał się komunikować z innymi psami i ludźmi, żeby wiedział, co jest dobre a co złe, znał zasady. Musimy nauczyć się odpowiednio kontrolować nasze czworonogi.

3 Przekarmianie psów

Z tym problemem spotykamy się chyba najczęściej. Przykładowo: dany pies potrzebuje 300 g karmy dziennie do tego, żeby normalnie funkcjonować, mieć energię, ale nie być głodnym, a właściciele dają mu dwa, a nawet trzy razy więcej jedzenia. Efekt jest taki, że pies nie chce się uczyć, nie chce współpracować, tylko wykorzystać tę energię. Efekt? Niekończąca się „bateria” u psa – od rana do wieczora, co czasem przeradza się w agresję.

4 Zbyt mało wypoczynku

Pies musi mieć czas na sen i odpoczynek. To bardzo ważne. Najlepiej, jeśli śpi 16–18 godzin, a nawet 20 w przypadku szceniaków. Jeśli zwierzę śpi mniej niż 14 godz. na dobę, to trenerzy nazywają go „psem zombie”. Może to przerodzić się w agresję. Pies jest rozdrażniony, nie potrafi się skoncentrować, wszystko go denerwuje. Trzeba nauczyć go odpoczywania. Dieta i regeneracja to podstawa.

5 Złe narzędzia albo ich brak

Za duże albo za małe szelki. Żle dopasowana obroża. To powoduje, że na spacerze nie mamy odpowiedniej kontroli nad psem. Jeżeli bywa agresywny, a jest w szelkach i podejmiemy z nim do innego psa, to podczas ataku odciągniemy tylko tułów, a głowa i tak robi swoje. W takim przypadku obroża jest bezpieczniejsza. Za długa albo za krótka linka czy smycz na spacerze – to wszystko powoduje, że ten pies ma za dużo albo za mało przestrzeni do eksploracji. Nie chce chodzić przy nodze, trudno go kontrolować podczas spaceru w mieście. Warto też zwracać uwagę na żółtą obrożę! Pies, który ją ma, daje znak „Nie podchodź!”, a właściciel pokazuje w ten sposób, że pies może być agresywny.

6 Uczłowieczanie psa, czyli brak zasad

Dobrze wychowany pies musi funkcjonować według konkretnych zasad – wyjście z domu czy z samochodu powinno odbywać się według określonych reguł. Pies powinien wychodzić na naszą komendę zwalniającą, czyli np. „OK!”, a nie wybiegać nagle z bramy czy auta bez żadnej kontroli.

7 Przerzucanie własnych frustracji i lęków na psa

Właściciele są zdenerwowani na psa, że ten ciągnie podczas spaceru. Ciągłe powtarzają: „Nie rób tego!”, „Nie wolno!”. Szarpia psa, co powoduje wzmocnienie nieprawidłowego zachowania. Cały czas krążymy w kółko, aż dochodzimy do apogeum i pies rozładowuje stres, atakując innego psa, człowieka lub gryzie rzeczy w mieszkaniu. Po prostu musi odreagować.

8 Niezaspokajanie potrzeb psa

Psy mają różne potrzeby, uzależnione od ich temperamentu, charakteru, np. potrzebę gryzienia, którą mogą zaspokoić za pomocą gryzaków czy podczas treningu. Bywają też psy z natury nadpobudliwe, aktywne, np. teriery, które potrzebują wybiegania, spacerów, dużo naszej uwagi.

9 Odpowiednia opieka podczas upału

Trzeba pamiętać, żeby zapewnić psu odpowiednie warunki podczas upałów. Nasz pupil powinien mieć dostęp do świeżej wody albo możliwość schłodzenia się w czystej wodzie. Można też podczas upałów skrócić spacer lub wychodzić wtedy, kiedy jest chłodniej. Pod żadnym pozorem nie można też zostawiać psa w zamkniętym aucie.

10 Picie z publicznych misek

W wielu miejscach publicznych stoją teraz miski z wodą dla psa. Ten pozytywny gest, wykonany w dobrej wierze, nie zawsze jest dobry dla naszego psa, szczególnie, jeśli ma on skłonność do alergii albo ma słabą odporność. Tą drogą mogą przenosić się różne choroby.

11 Rezygnacja z treningu

Każdy pies jest inny, ma inny temperament i metody jego szkolenia powinny być do niego dostosowane. A jeśli pies nie chodzi na profesjonalne zajęcia, zawsze warto trenować z nim poprzez zabawę, ucząc prostych i przydatnych komend, takich jak „siad”, „do mnie” czy „omiń”.

➤ Więcej na wroc.city/PsiTrener

LITERACKA NOC Z GWIAZDAMI

10 książek, 10 miejsc i 10 gwiazd polskiej kultury – kolejna odsłona Europejskiej Nocy Literatury, jednego z najważniejszych wrocławskich wydarzeń literackich, odbędzie się w najbliższą sobotę, 19 sierpnia, na Hubach. Ten letni wieczór będzie okazją, by posłuchać fragmentów najlepszej prozy. Odkryjcie razem z nami książkowy Gabinet Osobliwości!

I Paulina Czarnota

Program 12. edycji literackiego święta przygotowała pisarka Sylwia Chutnik. Formuła Europejskiej Nocy Literatury od pierwszej edycji pozostaje niezmienna: fragmenty 10 wybranych przez kuratorkę tekstów czytane są przez 10 postaci polskiej kultury w 10 lokalizacjach wybranego osiedla Wrocławia.

Pełną cudów i dziwów selekcję kuratorki usłyszymy 19 sierpnia od godz. 18. Kolejne czytania będą rozpoczynały się co 30 minut, aż do godziny 22.30. Dzięki temu najbardziej wytrwali mają szansę, by do końca dnia usłyszeć wszystkich czytających! Udział w wydaniu jest bezpłatny.

W Gabiniecie Osobliwości

Nie zabraknie miejsca na opowieści o ludziach, którzy zmieniają dotychczasowy sposób patrzenia na świat i próbują wyrwać się z napisanych dla nich scenariuszy. W podróż do Europy XX wieku zabierze nas fragment „Strasznego zieleni” Benjamina Labatuta, a fragment książki „Zanim dojrzeją granaty” Rene Karabasz pozwoli odwiedzić nam albańskie góry.

Za sprawą Tove Ditlevsen z Danii i jej zbiorowi opowiadań „Moja żona

nie tańczy”, a także Szwedki Agnety Pleijel, której „Wróżba. Wspomnienia dziewczynki” prezentuje rzadki w literaturze obraz dziewczynsko-

„Ten się śmieje, kto ma zęby”. Tegoroczny program literacki pozwoli nam nie tylko zwiedzić Europę, ale udać się nawet w... kosmos! Na or-

Wsluchaj się w głosy

Jak co roku fragmenty interpretować będzie pięciu artystów i pięć artystek. Wśród aktorów, którzy 19 sierpnia pojawią się na Hubach, znaleźli się: Mirosław Zbrojewicz (znany m.in. z filmów „Chłopaki nie płaczą” i serialu „Szadź”), Piotr Cyrwus („Fanatyk”, „Klan”), Cezary Kosiński („Bogowie”, „Dług”) oraz Mariusz Kiljan („Czas Honoru”, „Leningrad”). Dołączy do nich pisarz Łukasz Orbitowski („Kult”, „Inna dusza”). Aktorki, których interpretacji posłuchamy tego dnia, to: Olga Bołądź („Matka”, „Służby specjalne”), Edyta Jungowska („Na dobre i na złe”, „Detektyw Bruno”), Magdalena Kumorek („Przepis na życie”, „Poranek kojota”), Justyna Wasilewska („Sztuka kochania”, „Nieobecni”) i Pola Błasiak („Prime Time”, „Polot”).

Wędrówka po Hubach

W tym roku Europejska Noc Literatury zagości na Hubach – osiedlu, gdzie przedwojenna zabudowa jest zmieszana z budownictwem PRL-u oraz kapitalizmu lat 90., a kwartały i ulice, pozornie do siebie niepasujące, tworzą z tego chaosu wyjątkową historyczną i architektoniczną mozaikę – świadka trudnych losów miasta. Dzięki współpracy z MPK Wrocław dotarcie na osiedle komunikacją miejską będzie darmowe – 19 sierpnia

zamiast biletu wystarczy mieć ze sobą książkę lub czytnik!

Uczestnicy Europejskiej Nocy Literatury będą mieli okazję odwiedzić m.in. najstarszą wciąż działającą zajezdnię tramwajową „GAJ” (ul. Kamienna 74), jeden z budynków postindustrialnego Browaru Mieszczańskiego (ul. Hubska 44/48) i wypełniony mistyczną energią dojo Wrocław Aikikai (ul.

Hubska 20). Czytania zaplanowano również na Dziedzińcu klubu muzycznego Ciało, który zlokalizowany jest w monumentalnym budynku Dyrekcji Kolei (ul. Joannitów 13), w zabytkowej auli Instytutu Pedagogiki i Psychologii UW (ul. Dawida 1) oraz najmłodszym budynku licealnym w mieście – Liceum Ogólnokształcącym nr V (ul. Kuronia 14). 19 sierpnia będzie także okazją do poznania osiedlo-

wej zieleni. Jedno z czytań zaplanowano w samym środku parku Andersa (ul. Kamienna), a kolejne w położonym w sercu osiedla parku Goethego (ul. Przestrzenna 34). Ten drugi park będzie dla nocy literatury szczególną lokalizacją. Oprócz jednego z czytań ugości on również strefę literackiego relaksu. Pojawi się tam mobilna księgarnia, strefa gastronomiczna z dostępem do świeżej wody, a także specjal-

ne punkty partnerów wydarzenia. Miejska Biblioteka Publiczna, Biuro Parlamentu Europejskiego we Wrocławiu oraz grupa Halo Huby szukają dla odwiedzających atrakcje, które uzupełnią literackie przeżycia.

Pokaz filmu i spacer

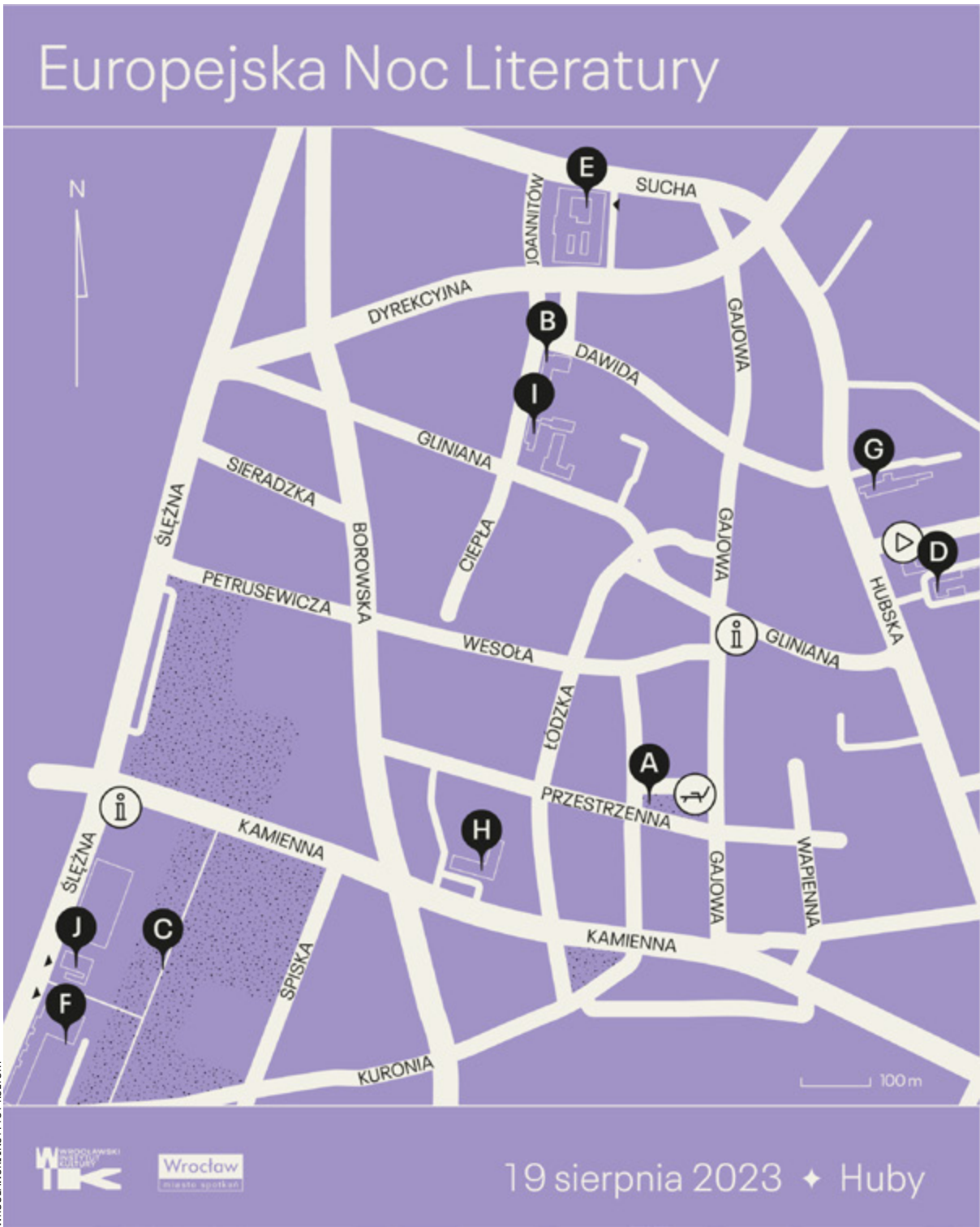
Szukający pozaliterackich wrażeń powinni zajrzeć też do siedziby Teatru Ad Spectatores (ul. Hubska

44/48), gdzie o 21.30 rozpocznie się organizowany w ramach Polish Cinema for Beginners pokaz filmu „Lombard”, którego akcja dzieje się w prawdziwym, górnośląskim „gabiniecie osobliwości”.

We współpracy z Fundacją Katarzyna zaplanowano także dwa specjalne spacer – jeden z audiodeskrypcją, drugi z tłumaczeniem na Polski Język Migowy. Obie wę-

drowki połączone będą z wizytami na dostosowanych czytaniach. Dodatkowo jedno z miejsc, przez wszystkie 10 czytań, będzie wyposażone w pętlę indukcyjną i projekcję napisów, a 9 z 10 lokalizacji będą dostępne architektonicznie. Organizatorem wydarzenia jest Wrocławski Instytut Kultury.

➤ Więcej informacji na stronie www.nocliteratury.pl

A PARK GOETHEGO
ul. Przestrzenna 34

Moja żona nie tańczy
Tove Ditlevsen (Dania)

Czyta: Piotr Cyrwus

B INSTYTUT PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII UW

ul. Dawida 1 (czytanie w auli na 2. piętrze – wejście tylko po schodach)

Ta żałosna myśl, że nigdy więcej Cię nie zobaczę
Rosa Montero (Hiszpania)

Czyta: Magdalena Kumorek

C PARK ANDERSA
ul. Kamienna

(czytanie w głównej alei parku)

Prawdziwe życie
Adeline Dieudonné (Belgia)

Czyta: Mariusz Kiljan

D BROWAR MIESZCZAŃSKI
ul. Hubska 44/48

(czytanie w budynku galerii)

Lato, gdy mama miała zielone oczy
Tatiana Tîbuleac (Rumunia)

Czyta: Cezary Kosiński

E DZIEDZINIEC KLUBU CIAŁO
(wejście na czytanie od ul. Suchej – przez parking z tyłu budynku Dyrekcji Kolei)

Zanim dojrzeją granaty
Rene Karabasz (Bułgaria)

Czyta: Justyna Wasilewska

F LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR V
(wejście na czytanie od ul. Słężnej)

Ja śpiem, a góry tańczą
Irene Solà (Hiszpania)

Czyta: Edyta Jungowska

G DOJO WROCŁAW AIKIKAI
ul. Hubska 20 (przed wejściem na czytanie trzeba ściągnąć buty)

Ten się śmieje, kto ma zęby
Zyta Rudzka (Polska)

Czyta: Pola Błasiak

H ZESPÓŁ SZKÓŁ GASTRONOMICZNYCH
ul. Kamienna 86

Strasznego zieleni
Benjamin Labatut (Chile)

Czyta: Mirosław Zbrojewicz

I SZKOŁA PODSTAWOWA NR 73
ul. Oliniana 30 (czytanie w sali gimnastycznej – wejście przez podwórkę)

Wróżba. Wspomnienia dziewczynki
Agneta Pleijel (Szwecja)

Czyta: Olga Bołądź

J ZAJEZDNIĄ TRAMWAJOWĄ „GAJ”
(wejście na czytanie od ul. Słężnej – obok LO nr V)

Poleciały w kosmos
Ida Linde (Szwecja)

Czyta: Łukasz Orbitowski

STREFA LITERACKIEGO RELAKSU W PARKU GOETHEGO

INFOPUNKTY

21:30 – POKAZ FILMU „LOMBARD”
w ramach Polish Cinema for Beginners

Stacja napraw rowerów na Kowalach

Przy CH Korona, ul. Bolesława Krzywoustego 126, stanęła Samoobsługowa Stacja Naprawy Rowerów, która pomoże poradzić sobie z nagłą awarią jednoślada. Stacja ułatwi życie rowerzystom przemierzającym trasy prowadzące wałami Widawy na trasie: Jaz Bartoszowski – Swojczyce – Korona – Psie Pole – Wilczyce – Strachocin – Jaz Bartoszowski. Znajdziemy tu klucz nastawny, wkrętak płaski, wkrętak krzyżowy oraz zestaw imbusów w rękojeści i łyżki do opon. Stacja czynna jest całą dobę. Kody QR odsyłają do filmów instruktażowych z naprawami.

Nowy plac zabaw już otwarty

Zarząd Zasobu Komunalnego zakończył III etap remontu u zbiegu ul. bp. Tomasza Pierwszego i pl. Staszica. Na tę inwestycję czekali najmłodsi mieszkańcy, którzy mają teraz do dyspozycji ogrodzony i oświetlony teren z różnorodnymi urządzeniami, piaskownicą, żwirowymi ścieżkami i bezpieczną matą, która amortyzuje upadki młodych kaskaderów. To również przestrzeń, w której mogą odpocząć opiekunowie czy osoby starsze. Wśród nasadzonej roślinności przyjemnie będzie odpocząć na nowych ławkach. Koszt inwestycji to ponad milion złotych.

Dzieci w Dzielnicy Czterech Świątyn

Dzieci w wieku od 7 do 10 lat mogą wziąć udział w kolejnej odsłonie warsztatów Lato w dzielnicy. W trakcie zajęć poznają tradycje katolickie, żydowskie, prawosławne oraz protestanckie. Wszystko podczas zajęć ruchowych, plastycznych oraz integracyjnych, w atmosferze szacunku dla międzykulturowości. Zajęcia odbywać się będą codziennie od pon. 21.08 do pt. 25.08 w godz. 10–13 przy ul. św. Antoniego 25. Zapisy tylko do 18.08 pod adresem warsztatów: dzieciaki@gmail.com! Udział jest bezpłatny, liczba miejsc ograniczona.

NADODRZE

Spotkają się czworonożni mieszkańcy osiedla

W sobotę 26 sierpnia z okazji Międzynarodowego Dnia Psa na Nadodrze wielkie święto czworonogów. Nadodrzański Dzień Psa to doskonała zabawa zarówno dla psów, jak i ich właścicieli. Zobacz, co przygotowali organizatorzy.

Agata Zięba

Nadodrzański Dzień Psa odbędzie się w parku Stanisława Staszica. Impreza rozpocznie się o godz. 15.30, a zakończy koło 20. Wstęp jest bezpłatny. Organizatorzy zaplanowali atrakcje dla każdego. Psy będą mogły zaprezentować swoje talenty, właściciele posłuchać wykładów, a najmłodsi pomalować buzie. Oto program:

- 15.40 Komunikacja psów – jak rozpoznać psie emocje? – wykład
- 16.10 Psia uroda od kuchni – jak wygląda alergia pokarmowa? – porady groomera
- 16.25 Jak spotykać psy ze sobą? – prelekcja trenerów
- 16.50 Pies pracujący – zobacz, na czym polega dogoterapia
- 17.10 Pies jedzie za granicę – o czym pamiętać i dlaczego szczepienia są takie ważne?
- 17.30 Jak uratować psu życie? – pokaz psiej resuscytacji
- 17.45 O potędze psiego nosa – wykład
- 18–18.45 Konkurs Nadodrzański Psi Mistrz

Oprócz tego w programie: psy policyjne w akcji, Straż Miejska w służbie czystości Nadodrze,

malowanie twarzy w piasku motywy, stoisko sklepu zoologicznego, stoisko groomera, słodkie psie ciasteczka od nadodrzańskich seniorek z Nadodrzańskiego Klubu Seniorki i Seniora, które z dziećmi będą je ozdabiać kolorowymi pisakami.

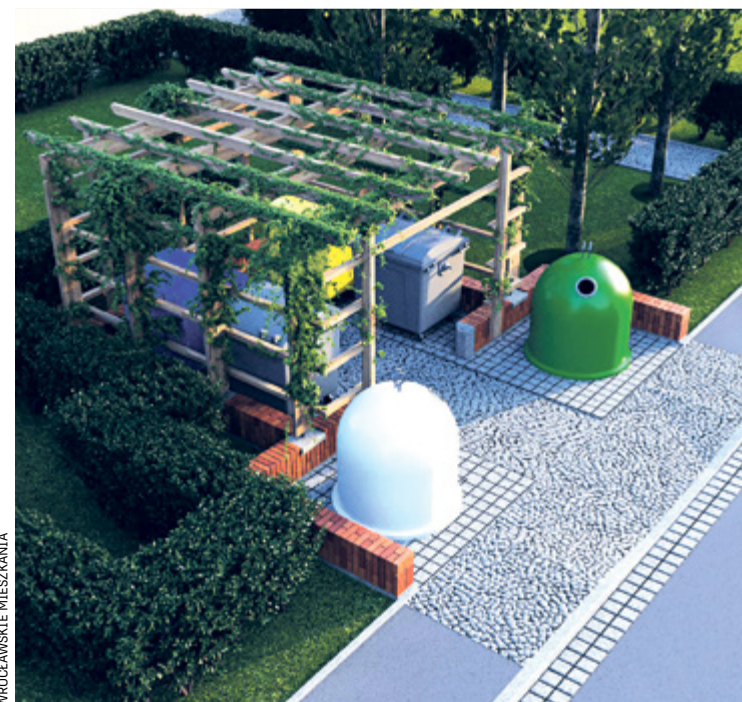

Tak mieszkańcy bawili się w ubiegłym roku, więcej o tegorocznej edycji na stronie wroc.city/DzienPsa23

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE-BARTOSZOWICE

Dobre wieści: będą nowe pojemniki na odpady

Dobra wiadomość dla mieszkańców Sępólna. Po uzyskaniu pozwolenia na budowę i pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Wrocławskie Mieszkania mogą ogłaszać przetarg na wykonanie miejsc zbiórki odpadów w południowej części osiedla.

Na Sępólnie pojawią się zielone pergole i pojemniki typu „dzwon”

Agata Zięba

Projekt wymagał licznych uzgodnień i pozwoleń zarówno z organami administracyjnymi, jak i operatorami sieci. W trakcie zmieniała się pracownia projektowa, która dokończyła rozpoczęte prace. Ale wszystko zmierza ku końcowi.

W sumie zaprojektowano 55 lokalizacji dla pojemników podziemnych i wiat na odpady zielone i biodegradowalne. W pierwszym etapie zostanie wykonanych 18 miejsc zbiórki odpadów. W większości będą to pergole porośnięte zimozielonym pnączem z zewnętrznym pojemnikiem typu „dzwon”, a w sześciu przypadkach będą to pojemniki podziemne o pojemności 3

tys. l każdy. Pojawiają się one przy ulicach: Nulla 3, 4, 19, 24, 26, Potebni 3, 19, 20, 31, 32, Becka 4, 12, Kasprzaka 2, 19, 20, Okrzei 3, 4, 19. Wyłoniony w przetargu wykonawca będzie miał 360 dni na realizację prac.

Drugi etap i kolejnych 37 lokalizacji zaplanowano do realizacji w 2025 roku. Szacowana wartość dla obu etapów inwestycji 4,78 mln zł.

Spółka przystąpi też do opracowania dokumentacji projektowej dla wschodniej części osiedla, czyli ulic: Kosynierów Gdyńskich, Pierwszej Dywizji, Potebni, Dembowskiego, Żmichowskiej, Monte Cassino w zakresie uporządkowania pojemników na odpady.

Cel: komunikacja, edukacja i badania naukowe

Takie m.in. plany na swoją pracę ma nowa dyrektor Wrocławskiego Ogrodu Zoologicznego Marta Zając-Ossowska. Jak zaczęła się jej przygoda z zoo, czym w jej koncepcji w konkursie na dyrektora zainteresowała się komisja i jak zamierza zrealizować swoje plany – o to zapytała ją dla wroclaw.pl Beata Turska.

Jest Pani rodowitą wrocławianką. Pamięta pani swoją pierwszą wizytę w tutejszym zoo?

Byłam za mała, by ją zapamiętać, ale opowiedzieli mi o niej rodzice. Gdy jako berbec w wózku zwiedzałam z nimi zoo po raz pierwszy, moja kręcona czupryna zwróciła uwagę Hanny i Antoniego Gucwińskich. Byli wówczas niezwykle popularną parą. Ich program „Z kamerą wśród zwierząt” – a dzięki niemu także nasz ogród zoologiczny – znali absolutnie wszyscy. Później, już jako studentka zootechniki, odbywałam u nich praktyki, jednak wtedy nie wiązałam swojej przyszłości z zoo. Wróciłam tu w czasach, gdy prezesem był Radosław Ratajszczak. Zostałam jego sekretarką. To miało być tylko roczne zastępstwo.

Co sprawiło, że została pani w ogrodzie zoologicznym na dłużej?

Szybko się okazało, że jeśli ma się chęć, energię i potrafi działać skutecznie, praca w tej instytucji daje ogromną szansę rozwoju. Mój wysiłek został doceniony: awansowałam na kierownika sekcji marketingu i edukacji, a potem, po reorganizacji, na dyrektora wydziału edukacji.

Czym się pani zajmowała?

Wieloma sprawami. Mogłam m.in. wykorzystać doświadczenie, które zdobyłam, pracując wcześniej w Izbie Rzemieślniczej, gdzie w ramach projektu „Leonardo” wysyłałam na zagraniczne staże zawodowe młodzież z dolnośląskich szkół branżowych: młodych piekarzy, mechaników samochodowych, fryzjerów. Udało mi się zaimplementować ten projekt w zoo. Nasi pracownicy zaczęli wyjeżdżać na staże do ogrodów zoologicznych we Francji, Holandii, Niemczech, Anglii. Skorzystało z tej możliwości 41 osób. Każda z nich nauczyła się mnóstwa nowych rzeczy i mogła czerpać z tego na co dzień w swojej pracy, a ogród nie wydał na to nawet złotówki. Współpra-

PYTAMY O WROCŁAW

Martę Zając-Ossowską wyłoniła na stanowisko dyrektora zoo komisja ekspertów z Polski, Niemiec i Czech

cowalam także z organizacjami zrzeszającymi ogrody zoologiczne, takimi jak World Association of Zoos and Aquariums (WAZA) czy European Association of Zoos and Aquariums (EAZA), a także koordynowałam projekt dotyczący hodowli zachowawczej wyjćw czarnych w 33 ogrodach zoologicznych w Europie i Azji.

A teraz postanowiła pani wystartować w konkursie na dyrektora generalnego. Jakie wymagania trzeba było spełnić, by do niego przystąpić?

Od kandydatów na to stanowisko wymagano co najmniej sześcioletniego doświadczenia w kierowaniu zespołem, biegłej znajomości

języka angielskiego oraz znajomości prawa w zakresie działalności ogrodów zoologicznych i ochrony zwierząt. Każda z tych kompetencji była sprawdzana podczas dwugodzinnej rozmowy z międzynarodową komisją, złożoną m.in. z wybitnych przyrodników z Polski, Niemiec i Czech. To było niełatwe, ale ciekawe doświadczenie. Musiałam też przygotować wieloletni plan działalności i rozwoju ogrodu. Cieszę się, że to właśnie moja koncepcja okazała się dla komisji najciekawsza.

Co się w tej koncepcji znalazło?

Trudno to streścić w kilku zdaniach. Skupiłam się m.in. na tym, co dotyczy komunikacji wewnętrznej w ogrodzie. Chodzi o to, by każdy z naszych – dodam, że absolutnie fantastycznych, kompetentnych i zaangażowanych –

pracowników wiedział, co i w jaki sposób robimy, w jakim kierunku zmierzamy. By czuł się doceniany i wiedział, jak może się rozwijać. Sporo uwagi poświęciłam także naszej ofercie edukacyjnej oraz tematowi związanym z badaniami naukowymi (to jeden z elementów misji ogrodów zoologicznych), prowadzonymi nie tylko przez przyrodników i biologów, ale także m.in. ekonomistów.

Za co będzie pani odpowiadać we wrocławskim zoo?

Zakres mojej odpowiedzialności jest ogromny, ale to nie jest tak, że jestem zdana wyłącznie na własne siły. Mogę liczyć na wsparcie specjalistów z konkretnych dziedzin. Będę odpowiadać m.in. za zadania związane z wymianą i transportem zwierząt, niektóre wydziały, np. fauny morskiej i słodkowodnej czy ssaków naczelnych (oraz

kilku innych), ale także za inwestycje, edukację, marketing czy współpracę międzynarodową. No i przede wszystkim za nadzór nad hodowlą i programami ochrony zwierząt, bo w dobie zmian klimatycznych i zaniku bioróżnorodności to kluczowe zadania ogrodów zoologicznych.

W naszym zoo mieszka wiele gatunków zagrożonych wyginięciem i często mówi się o tym, że to rezerwar ich genów, szansa na to, by w przyszłości przywrócić je naturze. Czy taki powrót jest w ogóle realny?

Musimy robić wszystko, co w naszej mocy, by tak było. I niekiedy to się udaje: wraz z naukowcami z Uniwersytetu Wrocławskiego sprawiliśmy, że narażone na wyginięcie kaczki podgorzałki znów pływają po Stawach Milickich. Mają się dobrze, a nawet doczekały się potomstwa. Taki powrót do środowiska naturalnego nie zawsze jest możliwy, w każdym razie nie w tej chwili. Nie wiemy, kiedy (i czy w ogóle) uda się przywrócić naturze wiele spośród zagrożonych gatunków, ale jedno jest pewne: bez prowadzonej w ogrodach zoologicznych hodowli zachowawczej, zniknęłyby z naszej planety bezpowrotnie, zanim pojawiłaby się taka szansa.

Od czego chce pani zacząć pracę na nowym stanowisku?

Od poukładania spraw związanych z komunikacją wewnętrzną i reorganizacji. Chcę także dokładnie zapoznać się z pracą działów, z którymi dotąd miałam rzadszy kontakt. Nie będę tego robić z biurka. Wybieram się do nich, by porozmawiać z pracownikami, razem z nimi robić to, co jest do zrobienia i w ten sposób od środka zobaczyć, jak się tam pracuje i czym trzeba się zająć w pierwszej kolejności.

Bycie dyrektorem generalnym wrocławskiego zoo to ogromne wyzwanie. Ale ja lubię wyzwania.

Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?

Napisz do nas: biuletyn@araw.pl

Osiedle w skrócie

Portretują osiedle, czyli foto-galeria w przyczepie Przy Gaj Chillout Bar (ul. Świeradowska 78) do ostatniego weekendu sierpnia będzie stać fotoprzyczepa z tymczasową galerią fotograficzną – to element projektu „Tutaj jest dobrze” kolektywu frames&faces, który tworzą Ewelina Szyszka, Jagoda Lasota i Paweł Zajczkowski. „Można do nas wpaść, podyskutować o projekcie, a nawet stać się jego częścią” – piszą twórcy. Ich celem jest sportretowanie osiedla, jego architektury, ulic i skwerów, ale nie tylko: „zamierzamy – jak wyjaśniają – sprowokować odwiedzających i mieszkańców Gaju do zastanowienia się nad przestrzenią, w której żyją, oraz do współtworzenia portretu osiedla”.

Piłka plażowa przez okrągły rok. W bardzo lubianym przez mieszkańców Gaju i Borka 26-hektarowym parku Skowronim jest – poza placem zabaw z torem zręcznościowym, huśtawkami i zjeżdżalniąmi, boiskiem do piłki nożnej i siłownią pod gołym niebem – boisko do piłki plażowej, które działa cały rok, a więc także jesienią i zimą. Można je znaleźć w południowej części parku.

Gigantyczne zwierzęta. Na elewacjach bloków przy ul. Świeradowskiej i Działkowej można zobaczyć gigantyczne żyrafy, łosie i flamingi. Malowidła zaprojektowała i zrealizowała pracownia Pro Art Konopka.

Z Gaju do centrum i na Różankę autobusem elektrycznym K. Już we wrześniu wyjadą na trasę pierwsze zeroemisyjne elektryczne autobusy przegubowe. Będą obsługiwać linię K, jadącą od pętli Gaj do pętli Kamińskiego, przez centrum miasta: okolice dworca kolejowego, dworca autobusowego, Galerii Dominikańskiej, ul. Świdnicką, okolice Rynku. Takich autobusów ma być łącznie 13. Ostatnie dwa spośród nich pojawią się w naszym mieście w listopadzie.

Zielono jak w gaju, sportowym raju

Rowerzyści, biegacze i ludzie spacerujący ukończonym fragmentem Promenady Krzyckiej, trwające już prace nad kolejnym odcinkiem trasy, odmieniony skwer, turnieje i zawody rozgrywane w ramach projektu „Sportowy Gaj” – osiedle stawia na sport i rekreację. Co słyszeć na Gaju?

Redakcja

Przez południową część osiedla Gaj przebiega duża część Promenady Krzyckiej, jednego z najpopularniejszych projektów WBO.

Fragment od ul. Bardzkiej do ul. Spiskiej jest już gotowy, a w tym roku ruszą prace nad kolejnym odcinkiem trasy, pomiędzy ulicami Spiską i Ślężną. Po zakończeniu tego etapu trasa ścieżki pieszo-rowerowej połączy Tarnogaj i Gaj z Borkiem, i jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, stanie się to wiosną lub latem 2024 roku.

Ale wkoło jest... zielono

W 2019 roku została ukończona tzw. Zielona ściana osiedla Gaj – teren zielony przy ul. Świeradowskiej. Prace obejmowały budowę nawierzchni utwardzonej, małej architektury oraz nasadzenia. Projekt był finansowany w ramach WBO, kosztował prawie 266 tys. zł.

Planujemy tam posadzenie drzew w ramach jednej z kolejnych edycji WROśnij we Wrocław – projektu, którego celem jest uhonorowanie pojawienia się nowego członka rodziny poprzez zasadzenie drzewka rosnącego wraz z nim – mówi Marek Szempliński z Zarządu Zieleni Miejskiej.

Bardziej zielona stanie się też aleja Armii Krajowej: przybędzie tam 600 drzew. Zadanie będzie realizowane od ul. Bogedaina do ul. Ślężnej, a więc także na osiedlu Gaj.

Nowe szatnie przy boisku

Zarząd Inwestycji Miejskich ponownie ogłosił przetarg na budowę dwóch kontenerowych budynków zaplecza z szatniami, pokojami dla trenerów i sędziów, sanitariatami i magazynami przy boisku piłkarskim przy ul. Orzechowej. Boisko na Gaju działa od 2017 roku. Obiekt powstał przy współpra-

cy rady osiedla, uczniowskiego klubu Silesia Gaj, Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław (zarządca) i Zarządu Inwestycji Miejskich (ZIM). Planowany budynek stanie za bramką od strony ul. Orzechowej. Mają się w nim zmieścić dwie drużyny. Z boiska na Gaju (45 x 95 m) może korzystać każdy i nie płaci się za to ani grosza. Obiekt jest oświetlony, ma sztuczną nawierzchnię i ławki. Jest otwarty cały rok w godz. 8–22.

Inwestycje oświatowe

W Przedszkolu nr 92 przy ul. Bardzkiej został wyremontowany m.in. dach, było też malowanie, został zakupiony i zamontowany piec konwekcyjno-parowy. Z ko-

W parku Skowronim przez cały rok działa boisko do piłki plażowej

Tylko w lipcu w sportowych wydarzeniach wzięło udział ponad tysiąc osób

Promenada Krzycka – do spacerowania, biegania i jazdy na rowerze

lei w Szkole Podstawowej nr 90 przy ul. Orzechowej zostały m.in.

pomalowane klatki schodowe i korytarze w jednym z segmentów oraz wymieniona

– W ramach projektu „Sportowy Gaj”, realizowanego przez nas wraz Młodzieżowym Cen-

stolarka okienna w części sportowej.

Duży parking

Niebawem (prawdopodobnie we wrześniu) zakończy się budowa parkingu przy ul. Krynickiej 34–42. Zadanie jest przygotowywane w porozumieniu z Radą Osiedla

Gaj i finansowane w ramach Funduszu Osiedlowego.

Będzie tam 40 miejsc parkingowych, w tym 3 koperty dla osób z niepełnosprawnościami. Koszt: prawie 2 mln zł.

Sportowy Gaj

KOMUNIKACJA MIEJSKA

TRAMWAJE

8, 16, 18, 31

AUTOBUSY

110, 112, 113, 124, 125, 133, 134, 136, 143, 145, 146, 249, 255, 612, 903, K

trum Sportu i Klubem Piłkarskim „Respect” oraz Drukarnią Osiedlową, zorganizowaliśmy wakacyjne zajęcia sportowe dla mieszkańców osiedla. Zapraszamy na nie osoby w każdym wieku – mówi Adam Wojtaszewski, przewodniczący rady osiedla.

„Sportowy Gaj” to głównie turnieje sportowe, mecze piłkarskie, zawody w różnych konkurencjach i nocne granie dla dorosłych. Tylko w lipcu w sportowych wydarzeniach brało udział ponad tysiąc osób!

Osiedle w liczbach

EDUKACJA

3311

dzieci uczęszczało w roku szkolnym 2022/23 do żłobków, przedszkoli i podstawówek, w tym

1039

uczniów do SP nr 32 przy ul. Kłodzkiej

ZIELEŃ

2,5 mln zł

nasadzenia drzew i krzewów, łak kwietnych i montaż ławek, w tym:

1,8 mln zł

zagospodarowanie terenu w rejonie ul. Kłodzkiej

INFRASTRUKTURA

4,2 mln zł

budowa i remonty dróg, tras rowerowych i parkingu, w tym:

1,2 mln zł

budowa drogi dojazdowej w ul. Spiskiej i trasy pieszo-rowerowej

ZŁAP DESZCZ

19 tys. zł

w ramach programu Złap deszcz zrealizowano 6 wniosków, dzięki dofinansowaniu mieszkańcy wykonali na swoich posesjach naziemne zbiorniki na wody opadowe

Od fotografii do perkusji – kursy w OPT

Kursy fotografii, komiksu i podstaw ilustracji, gry na perkusji, pisania opowiadań, malarstwa i rysunku, pracy z ciałem oraz Photoshopa – Ośrodek Postaw Twórczych przy ul. Działkowej 15 zaprasza do zapisów.

Właśnie trwają zapisy na kurs zimowy, który rozpoczyna się w październiku. – Planujemy otworzenie kolejnych pracowni, także dla dzieci i seniorów – mówi Sylwia Świerczyńska, koordynatorka.

Poza kursami odbywają się tu także różne wydarzenia, m.in. koncerty i warsztaty, a 18 września – Otwarty Przegląd Fotografii, podczas którego swoje zdjęcia mogą pokazać wszyscy chętni.

GABRIELA PIASECKA

Rada osiedla

Przewodniczący Rady Osiedla **Adam Wojtaszewski** zaprasza mieszkańców na dyżury radnych, które odbywają się w każdy czwartek od godz. 18 do godz. 20 w siedzibie RO Gaj przy ul. Krynickiej 80. Z radnymi można także skontaktować się za pośrednictwem poczty elektronicznej, e-mail: gaj@osiedla.wroclaw.pl oraz telefonicznie, tel. 71 373 15 50.

Strażnik osiedlowy

Strażnikiem miejskim na osiedlu Gaj jest **Piotr Balicki**, tel. **600 908 507**. Może zainterweniować na przykład w sprawie źle zaparkowanego samochodu lub pomóc osobie w kryzysie bezdomności. W sprawach wymagających pilnej interwencji należy dzwonić do dyżurnego Straży Miejskiej Wrocławia pod numer 986. Dyżur jest pełniony przez całą dobę.

Dzielnicy

Osiedle Gaj to rejon działania komisariatu Wrocław-Krzyki. Dzielnicy tego osiedla to:

- sierż. **Mateusz Ziętek**, tel. 601 813 530, e-mail: dzielnicy.krzyki4@wroclaw.wr.policja.gov.pl
- mł. asp. **Dawid Sobiech**, tel. 601 814 294, e-mail: dzielnicy.krzyki12@wroclaw.wr.policja.gov.pl
- sierż. **Bartłomiej Świtoń**, tel. 601 813 501, e-mail: dzielnicy.krzyki15@wroclaw.wr.policja.gov.pl

Do dzielnicowego można zgłaszać np. picie alkoholu w miejscach objętych zakazem, zaśmiecanie terenu albo zakłócanie porządku publicznego i parkowanie w miejscach utrudniających ruch pieszych. W sprawach nagłych należy dzwonić pod działający całą dobę numer alarmowy 112.

W następnym odc. osiedle Lipa Piotrowska

Zapisz się na szybowcowe popisy nad Wrocławiem

Na lotnisku Aeroklubu Wrocławskiego w Szymanowie odbędą się Akademickie Mistrzostwa Polski na Celność Lądowania. Można nie tylko kibicować, ale i wziąć w nich udział – o ile ma się za sobą przynajmniej podstawowe szkolenie szybowcowe. Nie zrobiłeś go dotąd, a marzysz o tym od zawsze? Sprawdź, jak się za to zabrać.

Beata Turska

Zaplanowane na 2 i 3 września (w godz. 8–18) Akademickie Mistrzostwa Polski na Celność Lądowania odbędą się już po raz szesnasty, a organizatorem imprezy jest Akademicki Klub Lotniczy Politechniki Wrocławskiej.

– Jesteś pasjonatem lotnictwa i chciałbyś dowiedzieć się więcej o szybownictwie? A może po prostu chcesz pooglądać zmagania pilotów? Zapraszamy wszystkich bez względu na wiek, wstęp wolny – zachęcają organizatorzy wydarzenia.

Wylądować jak najbliżej celu

Uczestnicy mistrzostw będą mieli za zadanie wylądować szybowcem jak najbliżej wyznaczonego na lotnisku punktu. Każdy z pilotów wykona swój lot w towarzystwie instruktora, a po zatoczeniu okręgu zejdzie do lądowania. Tegoroczna rywalizacja zostanie przeprowadzona w trzech konkurencjach: indywidualnej, drużynowej oraz w poprawności startu i lądowania.

Kibicowanie ci nie wystarczy? Jeszcze możesz wziąć udział w zawodach. W mistrzostwach

Rywalizacja odbędzie się w konkurencjach: indywidualnej, drużynowej oraz w poprawności startu i lądowania

może wystartować każdy student i studentka (niekoniecznie Politechniki Wrocławskiej) posiadający przynajmniej podstawowe szkolenie szybowcowe. Osoby zainteresowane udziałem w zawodach mogą się zapisać za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego. Trzeba to zrobić do 21 sierpnia br.

Zdobądź uprawnienia

Marzysz, żeby pooglądać świat z lotu ptaka? Jeśli nie odbyłeś jeszcze szkolenia szybowcowego, a chcesz to zrobić, zapoznaj się z informacjami Aeroklubu Wrocławskiego na temat szkolenia praktycznego (www.aeroklub.wroc.pl/szkolenia/szkolenie-szy

bowcowe) i teoretycznego (www.aeroklub.wroc.pl/szkolenie-teoretyczne).

Jak można przeczytać na stronie Aeroklubu: „loty wykonywane na szybowcach dostarczają dużo wrażeń oraz doświadczeń, które mogą się przydać w dalszej karierze lotniczej. Podczas szkolenia

praktycznego nauczysz się samodzielnie pilotować szybowiec, poznasz w praktyce zasady nawigacji oraz komunikacji lotniczej. Szkolenie prowadzone jest przez doświadczoną kadrę instruktorów, którzy pomogą ci uzyskać umiejętności potrzebne do bezpiecznego pilotowania oraz pomogą w wypracowaniu odpowiednich nawyków”.

Po co licencja?

Szkolenie szybowcowe jest zazwyczaj pierwszym krokiem na drodze do kariery lotniczej. Umożliwia poznanie podstawowych zasad pilotażu, wiedzy m.in. z zakresu meteorologii, nawigacji i przepisów lotniczych. Jest bardzo dobrym przygotowaniem do szkolenia na samolotach czy śmigłowcach. Szybownictwo istnieje także jako samodzielna dyscyplina sportowa. Licencja pilota szybowcowego SPL uprawnia do samodzielnego wykonywania lotów szybowcowych. Loty te mogą odbywać się bez nadzoru instruktora, o ile zadanie tego nie wymaga, a pilot dysponuje umiejętnościami do jego samodzielnej realizacji. Jesteś zainteresowany szkoleniem do licencji SPL? Skontaktuj się z działem szkolenia pod numerem 609 463 322.

Muzyczna podróż w przeszłość

Jak piękne są wspomnienia – to tytuł plenerowego koncertu, który odbędzie się 25 sierpnia (piątek) na placu przy Centrum Historii Zajeżdźnia. Ze sceny popłyną znane polskie utwory od czasów przedwojennych po rockowe lata 80. XX wieku. Bezpłatne wejściówki są już do odbioru.

Redakcja

Usłyszymy największe przeboje Tercetu Egzotycznego w wykonaniu Katarzyny Dziewiątkowskiej, a w świat polskich ulubionych przebojów wprowadzi nas Izabela Możdżeń. Zaś miłośnicy piosenki kabaretowej będą mieli szansę usłyszeć samego Jerzego Skoczylasa w towarzystwie Agi Damrych, a także Marty Dzwonkowskiej w repertuarze Kabaretu Elita oraz piosenek przedwojennych.

Rockowe brzmienia popłyną ze sceny w wykonaniu dwóch zespołów: Nasza Grupa w międzynarodowym składzie, która zaprezentuje piosenki polskich

wykonawców, jak i własne kompozycje, oraz The Storks, który wykonuje po polsku własne utwory w stylu blues-rockowym. Członkowie zespołu udowadniają, że na spełnianie muzycznych marzeń nigdy nie jest za późno.

– Z reguły w pamięci zachowujemy najpiękniejsze wspomnienia. Dla niektórych będą to cudowne wakacje, piękne widoki, zdany egzamin, dla innych romantyczna miłość, narodziny dziecka. Niezależnie, co zapisało się nam w pamięci najczęściej kojarzy się to z określoną muzyką. Dlatego postanowiliśmy zorganizować koncert zatytułowany Jak piękne są wspomnienia – mówi

Katarzyna Delikowska, kierownik Przestrzeni Trzeciego Wieku Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Impreza odbędzie się 25 sierpnia w godz. 17–21.30 w Centrum Historii Zajeżdźnia. Udział w niej może wziąć każdy.

Organizatorami są Centrum Historii Zajeżdźnia i Przestrzeń Trzeciego Wieku Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. Wstęp na koncert jest bezpłatny. Wejściówki można odebrać w Przestrzeni Trzeciego Wieku – WCRS, pl. Solidarności 1/3/5, pok. 318 (III p.) od pon. do pt. w godzinach 9–15.

Buskerzy ze świata wystąpią na Rynku

Najzabawniejszy festiwal ponownie zagości we Wrocławiu! Buskerzy z całego świata wystąpią na spontanicznie wybranych miejscach wokół wrocławskiego Rynku 25-26 sierpnia.

Magdalena Pasiewicz

Busker to performer, który dowolny plac potrafi zamienić w scenę, a przechodniów w publiczność. Dostarcza rozrywkę sam świetnie się przy tym bawiąc.

Festiwal sztuki ulicznej Busker Tour zagości we Wrocławiu w dniach 25-26 sierpnia. Wydarzenie jest całkowicie bezpłatne.

Gdzie szukać sceny?

Festiwal Busker Tour nie ma przygotowanej specjalnej sceny ani scenariusza i na tym polega największa zabawa dla widzów i występujących buskerów. We Wrocławiu, głównym ośrodkiem działań artystów będzie, jak co roku, wrocławski Rynek. Na wszystkich placach wokół sukiennic odbywać się będą spektakle w odstępach czasowych, by z jednego zdążyć przejść na drugi.

W programie jest kilkanaście różnych spektakli i koncertów, a każdy z nich zostanie zapre-

Sam Goodburn wykonuje akrobacje na monocyklu na linii przed oszołomioną wrocławską publicznością

zentowany kilka razy. Łącznie odbędzie się ok. 70 wydarzeń. Nie zabraknie: teatru marionetek, akrobatyki partnerskiej, efektów iluzjonistycznych, pokazów cyrkowych, manipulacji przedmiotami, klaunady, koncertów.

Jakie są zasady?

Na Rynku we Wrocławiu wystąpią m.in. buskerzy z Japonii, Włoch, Bułgarii, Malezji, Argentyny i innych krajów. Zaprezentują programy artystyczne i rozrywko-

we dla publiczności w każdym wieku. Wszystkie wydarzenia są bezpłatne, ale jeśli spodoba Ci się pokaz, to – zgodnie z tradycją występów ulicznych – wrzucić performerom coś do kapelusza.

Na festiwalu nie ma barier ani krzeseł. Każdy busker przed pokazem wyznacza linię lub gestem swoją uliczną scenę. Polecamy zabranie karimaty, aby wygodnie oglądać pokazy i, w zależności od pogody, kremu z filtrem lub płaszcz przeciwdeszczowy.

Zaplanuj wizytę

Misją festiwalu jest promocja muzyków, którzy grają autorskie utwory. Zaproszonych buskerów różnią nie tylko dziedziny sztuki i rekwizyty, z których korzystają, ale także doświadczenie i kraj pochodzenia. Większość zaproszonych artystów wystąpi w Polsce po raz pierwszy.

➤ **Szczegóły programu na busker.pl**

Koncert w rocznicę sierpnia '80 w Zajezdni

Jak co roku w rocznicę strajku sierpniowego z 1980 roku, który rozpoczął się w zajezdni autobusowej przy ul. Grabiszyńskiej, czekają nas niezapomniane muzyczne emocje. Tym razem organizatorzy zapraszają na prawdziwą muzyczną „Wojnę światów”!

Redakcja

Trzech różnych wykonawców, trzy odmienne gatunki muzyczne i trzy pokolenia. Na scenie przed Centrum Historii Zajezdnia wystąpią:

Józef Skrzek – wirtuoz i multiinstrumentalista. Wraz z Marcinem Pospieszalskim, Pawłem Dobrowolskim, Maciejem Siką i Dariuszem Kozakiewiczem zaprezentują współczesną kreację repertuaru znanego z płyty „Wojna światów – następne stulecie”, ścieżki dźwiękowej do filmu Piotra Szulkina o tym samym tytule. To połączenie rocka i jazzu.

Abradab i przyjaciele – artyści porwą wszystkich w rytm dźwięków będących połączeniem rapu i reggae rytmów!

Marta Zalewska – pop-rockowa wokalistka i laureatka konkursu Czwórki Polskiego Radia „Wydam płytę z Będzie Głośno”. Najnowszy projekt Marty to „Mickiewicz/Zalewska”, w ramach którego artystka skomponowała muzykę do tekstów Adama Mickiewicza.

Koncert odbędzie się 26 sierpnia o godz. 17 w CH Zajezdnia, ul. Grabiszyńska 184. Bilety na wydarzenie w cenie 40 zł są dostępne na eventim.pl oraz w Centrum.

Marta Zalewska wystąpi 26 sierpnia w Centrum Historii Zajezdnia

Dni Fantastyki na Zamku i MBP

Zbliżają się 18. Dni Fantastyki we Wrocławiu! Tysiące wielbicieli literatury, komiksów, gier i kultury fantastycznej pojawią się w leśnickim Zamku (25-27.08). W tym roku po raz pierwszy impreza zaistnieje także w centrum miasta – od 23 do 25.08 ugości ich Mediateka, pl. Teatralny 5 (spotkania dla młodzieży i dorosłych) oraz filia 22, ul. Chociebuska 8-10 (warsztaty dla dzieci). W programie spotkania z pisarzami, panele dyskusyjne, turnieje planszówek, konkursy cosplay i wiele innych. Więcej na www.dni-fantastyki.pl.

Vertigo Summer Blues Festival

Letni festiwal bluesowy we Wrocławiu organizowany przez Vertigo Jazz Club & Restaurant, Wydział Kultury oraz Wydział Promocji UMW trwa tylko do 20 sierpnia. Można spotkać się ze swoimi ulubionymi wrocławskimi muzykami i zobaczyć swoje ulubione miejsca z zupełnie innej perspektywy. Przed nami jeszcze koncerty w: dACH!Dominikańska (16.08), hotelu Monopol (17.08), w klubie Vertigo (18.08), na Przystanku Rondo (19.08) i Wyspie Daliowej (20.08). Szczegóły na vertigojazz.pl.

Festiwal Sztuk Zjednoczonych

Maciej Musiałowski, zwycięzca Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu, aktor znany z filmów i teatru, kupił niedawno zabytkowy pałac w Domanicach na Dolnym Śląsku. Od 25 do 27.08 zaprasza tam na Festiwal Sztuk Zjednoczonych. Wystąpią m.in.: Kayah, Szczyl, Magda Umer, Julia Wieniawa, Igor Herbut, Michał Szpak czy gwiazdy wrocławskiego Capitolu – Justyna Szafran i Emo-se Uhunmwangho. Będą też spotkania z artystami i wystawy. Bilety są już w sprzedaży. Ceny zaczynają się od 199 zł, jest też opcja z noclegiem. Więcej na goingapp.pl.

Заходи до Дня Незалежності України у Вроцлаві

Це вже друге святкування Дня Незалежності в умовах повномасштабної війни в Україні. Як відзначатимуть 32 річницю? Як і щороку Вроцлав приєднується до святкування, тому на мешканців чекатиме безліч подій: показ фільму, урочиста частина, оперна вистава та великий фестиваль.

■ Світлана Кучеренко

23.08.2023 – показ документального фільму «Вусатий фанк»

В День Українського Прапора 23 серпня о 18:00 в Центрі історії «Заєдня» відбудеться показ українського документального фільму «Вусатий фанк», що присвячений історії української музики 60–70-х років. Фільм покажуть українською мовою з польськими субтитрами. Вхід вільний!

Режисерський опис: Громадянам СРСР немає потреби слухати Джеймса Брауна, Френка Заппу чи Pink Floyd — так вважала партія. Але все змінилось наприкінці 1960-х: за вказівкою політбюро, в Україні почали масово з'являтися ВІА, що мали замінити радянській молоді західні рок-гурти. Та щось пішло не за сценарієм: замість лояльних партій музикантів, влада отримала сучасну та самобутню музичну сцену. Тепер у цієї музики буде нова назва — Вусатий Фанк!

24.08.2023 – Офіційна частина від Генерального Консульства України у Вроцлаві.

У четвер, 24 серпня о 10:30 у греко-католицькому соборі на площі Нанкера (plac Nankiera) буде молитва, потім учасники пройдуть на центральну площу міста, де о 12:00 заспівають український та польський гімни, почують щирі побажання мера Вроцлава, воєводи, маршалка та консула.

Вистава у оперному театрі Вроцлава

24 серпня 2023 року оперний театр Вроцлава запрошує на незвичайну подію під відкритим небом. Вроцлавські глядачі матимуть нагоду познайомитися з українським національним шедевром – оперою „Запорожець за Дунаєм” Семена Кулака-Артемовського. Квитки коштують 10 злотих, а придбати їх можна на веб-сайті Вроцлавської опери www.opera.wroclaw.pl.

У виставі візьмуть участь спеціально запрошені артисти з України. Крім того, в опері візьмуть участь українські діти, які зараз проживають у Вроцлаві та Нижній Сілезії.

26.08.2023 – SKOVORODA FEST

SKOVORODA FEST 2023, організований Фондацією Україна, – це

ФОНДАЦІЯ УКРАЇНА

подія, яка об'єднує мешканців та гостей Вроцлава. Цього року фестиваль відбудеться на площі Свободи (plac Wolności). У програмі фестивалю:

- 12:00 – 18:00 – дитячі розваги та майстер-класи, між іншим художній майстер-клас “Петриківський розпис”;
- 12:00 – 20:00 – ярмарок ремесел та фуд-зона, де можна буде придбати унікальні вироби ручної роботи та скуштувати смаколики;
- 14:00 – 16:00 – пакування продуктових наборів в рам-

ках акції „Help UA Package”, які одразу ж поїдуть в Україну;

- 15:00 – 16:45 – виступи дитячих колективів;

Офіційна частина розпочнеться о 17:00 з представлення почесних гостей фестивалю, після чого відбудеться музично-мистецька частина;

17:30 – 18:15 – виступи львівського хору „Грація” та танцювального колективу „Діброва” – це унікальне поєднання звуків української народної музики та танцю;

18:20 – 19:00 – Павло Табаков – український артист, який під акомпанемент гітари зачарує глядачів баладами;

19:10 – 19:55 – гурт „Вимираючі види” заграє динамічну авторську музику з наповненими глибоким сенсом текстами;

20:00 – 20:45 – Krzewy – дует висхідних зірок польської альтернативної сцени;

20:55 – 21:55 – DJ-сет у виконанні Conspiracy of One, що відомий своїми інноваціями та креативністю.

Заняття з польської мови в Переході Діалогу

Літо ще квітне, але невпинно наближається новий навчальний рік. Деякі діти повернуться, а інші вперше підуть до польських початкових і середніх шкіл. Напевно багатьох батьків хвилює, як їх діти адаптуються до нового середовища, де уроки, і багато занять з однолітками відбуватимуться польською мовою. А якщо... була б змога практикувати мову до першого дзвоника?

Зустрічі у Переході Діалогу, за адресою ul. Świdnicka 19

■ Агата Оленська, Олександра Косіор

Вроцлавський Центр Соціального Розвитку йде назустріч цій потребі та організовує низку безкоштовних адаптаційно-мовних зустрічей – „Говоримо Польською” (Rozmawiamy po polsku), де як діти, так і підлітки зможуть зміцнити свої знання польської мови через розваги та спілкування у приємній групі. Крім того, заняття проводитиме досвідчений викладач польської мови, який супроводжуватиме навчальний процес.

Варто згадати, що це буде не лише гарна можливість вивчити польську мову, але також поспілкуватися з однолітками польською мовою, завести нові знайомства та дружбу. Кожна зустріч буде присвячена окремій темі, тому кожен знайде щось цікаве для себе. Зустрічі проходять у Переході Діалогу (Przejście Dialogu). Перехід розташований у самому центрі міста, за адресою ul. Świdnicka 19, 50–438 Wrocław.

Терміни проведення зустрічей:

- I група – молодь 14–18 років: по середах і п'ятницях від

9:00 до 10:00 (з 16.08.2023);

- II група – молодь 14–18 років: по середах і п'ятницях від 10:15 до 11:15 (з 16.08.2023);

- III група – молодь 10–14 років: по середах і п'ятницях від 16:00 до 17:00 (з 23 серпня);

- IV група – діти 7–10 років: по суботах: від 10:00 до 11:00 (з 26.08.2023).

Кількість місць обмежена – враховується порядок надходження заявок. Заохочуємо зареєструватися заздалегідь на сайті wke.wcrs.wroclaw.pl.

Śląsk kontra Lech – 25 tysięcy kibiców!

Niedziela, 20 sierpnia, godzina 17.30, Tarczyński Arena. Do Wrocławia przyjedzie poznański Lech. Kolejorz ma przed sobą walkę na kilku frontach, w tym w Europie. WKS wszystkie siły angażuje obecnie w ligowe zmagania. I chce pokazać, że blisko 17 tys. kibiców na trybunach w czasie Derbów Dolnego Śląska to żaden przypadek, a konkretna tendencja i efekt większego otwarcia na swoich fanów.

Michał Sałkowski

W ubiegłym sezonie Śląsk wygrał wszystkie trzy mecze z Kolejorzem – dwa ligowe i jeden w Fortuna Pucharze Polski. Teraz może być tak samo. Wsparcie kibiców bardzo się przyda.

Spotkania z kibicami...

Klub gromadzi więc fanów na różnorodnych, profilowanych akcjach. Karnetowicze mogli spotkać się i porozmawiać twarzą w twarz z trzema nowymi nabytkami WKS-u – pojawili się Mateusz Żukowski, Cameron Borthwick-Jackson i Aleks Petkov. – Chcemy, żeby przy Śląsku gromadziła się jak największa grupa kibiców. Zarówno w czasie meczów, jak

Exposito zdobył w meczu ze Stalą drugą bramkę w sezonie, ale WKS przegrał 1:3. Czas na starcie z Lechem

i na co dzień, jako społeczność. Na Derbach Dolnego Śląska mieliśmy na trybunach blisko 17 tysięcy kibiców. Myślę, że w czasie meczu z Lechem na trybunach może nas być ponad 20 tysięcy. I do tego dążymy. Chcemy pokazywać krok po kroku, w kolejnych akcjach wśród kibiców, że Śląsk jest ważną częścią Wrocławia, regionu oraz samej społeczności – wyjaśnia Patryk Załęczny, dyrektor ds. komunikacji, marketingu i sprzedaży w Śląsku Wrocław.

... i ratowanie tygrysów

Śląsk Wrocław połączył też swoje siły z wrocławskim zoo, by wesprzeć ochronę tygrysów sumatrzańskich. W naturze zostało zaledwie około 400 osobników i około 250 w ogrodach zoologicznych. Wszystko przez kłusowniczą działalność człowieka. W ogrodzie pojawiła się więc delegacja Śląska. Piłkarze Piotr Samiec-Talar i Kacper Trelowski oraz asystent trenera bramkarzy – Adrian Tokarski w towarzystwie opiekunów tygrysów najpierw weszli na wybieg zwierząt, a następnie w różnych miejscach zostawili piłki oraz mięsne przysmaki. Nie zabrakło także wymiernej części akcji – zbiórki funduszy na rzecz zagrożonego gatunku.

– Wiele razy zdarzyło mi się podziwiać tygrysy, ale nigdy nie miałem okazji być na ich wybiegu. To robi wrażenie. Od razu, jak się wchodzi na ich teren, czuć ten respekt. Cieszę się, że nie ma mnie już w środku i mogę je oglądać zza szyby – podsumował z uśmiechem Kacper Trelowski.

Bileciki, proszę

To tylko jeden dowód szerszej współpracy Śląska z innymi jednostkami. W środę (16 sierpnia) zaplanowano bowiem odwróconą kontrolę biletów, realizowaną w tramwaju MPK Wrocław wraz z pracownikami załogi miejskiego przewoźnika. Piłkarze i piłkarki Śląska będą rozdawać

pasażerom vouchery na starcie z Kolejorzem. Kultowa fraza: Bileciki, proszę – będzie więc tu miała nieco inne znaczenie. Ale ma też pokazać, że komunikacja zbiorowa to naprawdę dobry środek transportu na mecze, szczególnie jeżeli na naprawdę atrakcyjne widowisko z Lechem wybierają się dziesiątki tysięcy kibiców.

Do przeskokowania jest granica 25 tysięcy kibiców, co może się udać, zważywszy także na wielotysięczne wyprawy kibiców Lecha na mecze wyjazdowe.

Atrakcje w przerwie meczu

Niedzielne widowisko ma też stopniowo nabierać coraz okazalszych kształtów okółomeczowych – atrakcji kierowanych do kibiców. W przerwie pojawiają się dla nich dodatkowe aktywności, wyzwania i konkursy. A po strzelonym голу WKS-u będzie można usłyszeć znany „dźwiękowy” motyw.

Z kolei z piłkarskiego punktu widzenia może doczekamy się debiutu nowych postaci w składzie Śląska, chociażby wychowanka Manchesteru United – Camerona Borthwicka-Jacksona bądź utalentowanego słowackiego pomocnika Petera Pokornego, który świeżo po rozwiązaniu kontraktu z hiszpańskim Realem San Sebastian trafił do stolicy Dolnego Śląska i z czasem ma stanowić o sile drugiej linii WKS-u.

Tydzień w skrócie

Futboliści Panthers przegrali z Vienna Vikings 16:20 w kolejnej kolejce European League of Football. Ich obecny bilans to 6 zwycięstw i 4 porażki.

Piłkarski Śląsk zmierzy się na wyjeździe z Jagiellonią Białystok. Losowanie par miało miejsce w siedzibie PZPN. Mecze na tym etapie odbędą się 27 września. Finał rozgrywek zaplanowano na 2 maja przyszłego roku.

Betard Sparta wygrała z Fogo Unią w pierwszym ćwierćfinałowym starciu tych ekip w żużlowej PGE Ekstralidze 48:42. 10 punktów dla wrocławian wykręcił Piotr Pawlicki, który w przeszłości z Unią zdobył aż pięć mistrzostw Polski. Dla ekipy z Leszna najlepiej punktował Janusz Kołodziej – 16 oczek. Rewanż – niedziela na Stadionie Olimpijskim we Wrocławiu.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO Bank Polski Ekstraklasa (5. kolejka), 20.08, godz. 17.30, Tarczyński Arena
Śląsk Wrocław – Lech Poznań
(Canal+ Sport3)

PKO Bank Polski Ekstraklasa (6. kolejka), 25.08, godz. 20.30, Stadion Miejski
Widzew Łódź – Śląsk Wrocław
(Canal+ Sport3)

żużel

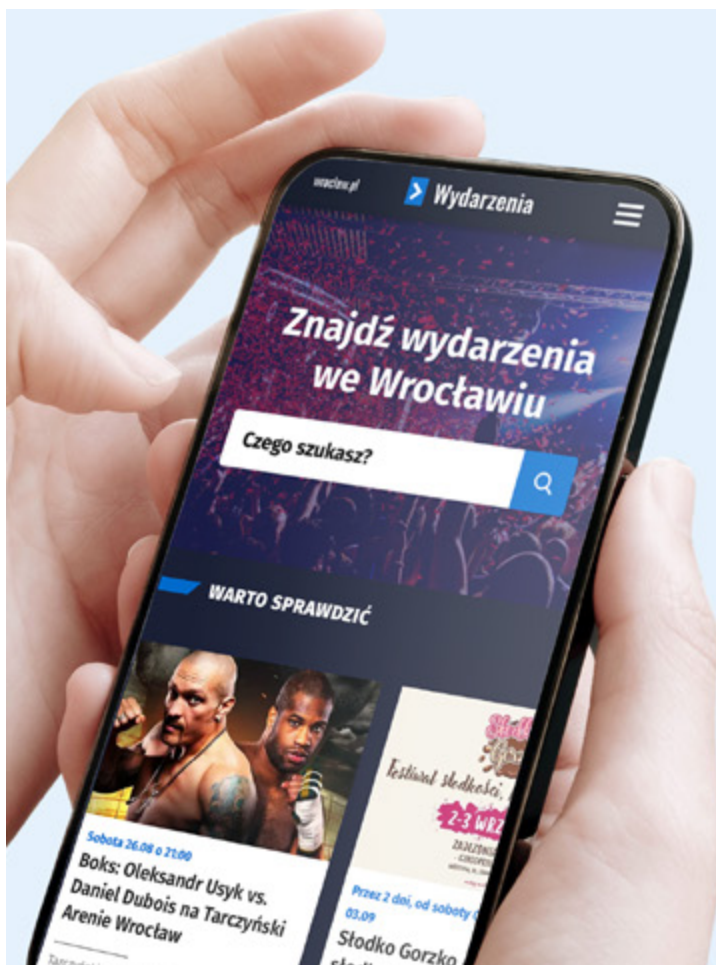
PGE Ekstraliga (ćwierćfinał), 20.08, godz. 19.15, Stadion Olimpijski, Betard
Sparta Wrocław – FOGO Unia Leszno
(Canal+ Sport5)

futbol amerykański

European League of Football, 19.08, godz. 17, Stadion Olimpijski
Panthers Wrocław – Berlin Thunder
(Polsat Sport News)

Piłkarze Śląska Wrocław wsparli ratowanie zagrożonych gatunków w ZOO Wrocław

> Wydarzenia

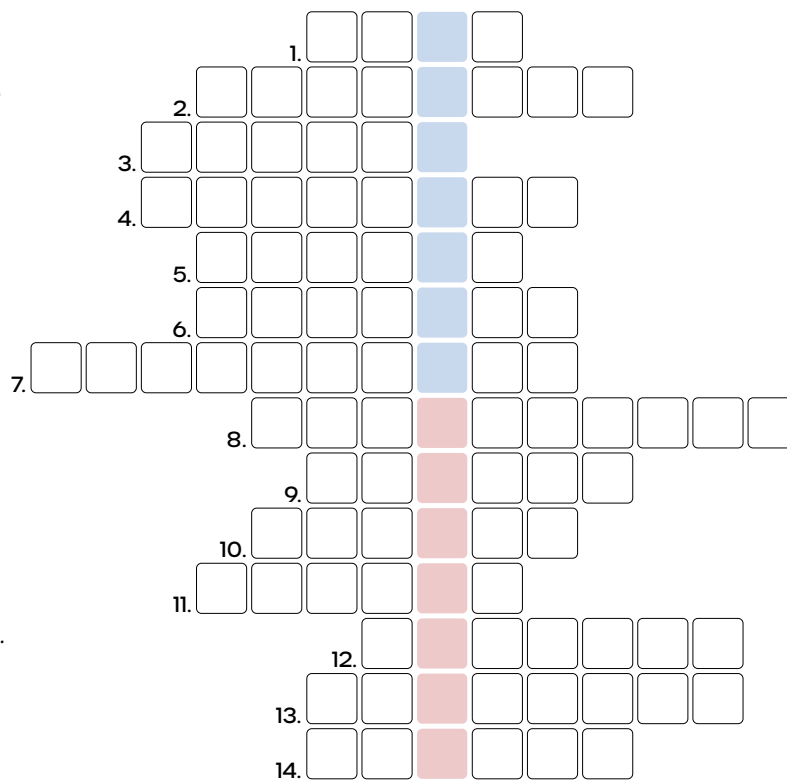
Zaplanuj ostatnie dni wakacji.

www.wroclaw.pl/wydarzenia

KRZYŻÓWKA NUMERU 144

- Imię noblistki w dziedzinie literatury za rok 2018.
- Wybitny poeta przez wiele lat mieszkający we Wrocławiu, autor „Kartoteki”.
- Niemiecki dramatopisarz, polonofil i autor sztuki o Tadeuszu Kościuszcze.
- Imię fikcyjnego funkcjonariusza policji wykreowanego przez Marka Krajewskiego.
- Tytuł najbardziej znanego dramatu Gerharda Hauptmanna.
- Stworzyła bohaterkę literacką Klarę Schulz.
- Bohaterowie książki „Genialni” Mariusza Urbanka.
- ... Gorzka – autor kryminałów.
- Poetka, pisarka, autorka felietonów związana z miesięcznikiem „Odra” i teatrem „Kalambur”.
- Pierwszy człon nazwiska Ewy Pawlak, wybitnej ilustratorki książek dla dzieci.
- Tytuł jednego z dramatów Aleksandra Fredry.
- Imię kobiety, z którą Słowacki spotykał się we Wrocławiu.
- Poeta wyklęty przełomu lat 60. i 70. Autor dwóch tomików wierszy: „Sezon” i „Inna bajka”.
- Druga część polskiej wersji pseudonimu Johanesa Schefflera, wybitnego poety i mistyka epoki baroku.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową od-

powieź. W tym numerze będzie to **144.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **23 sierpnia 2023 r. do godz.**

20. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **30 sierpnia** br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są: album na 40-lecie art cafe Kalambur,

zestaw książek Macieja Łagiewskiego i Wrocław – książka do pisanie. Zwycięzcy z nr. 142 (hasło: Wyjdź w plener) to: pani Anna (album), pan Jarosław (zestaw książek) i pan Mariusz (książka do pisanie). Gratulujemy!

> Regulamin i RODO
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

> Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław